

KOKIE MES ESAME?

Dr. Leonas Milčius

Mažiau nei po pusės metų Lietuva tikriausia iškilmingai minės atkurtos valstybės dešimtmetį. Istorijai tai – tik akimirka, bet žmonių gyvenime – nemažas laiko tarpas. Dabartiniai jaunuoliai, Sąjūdžio laikais dar buvę vaikais, jau suaugo, o tuometiniai studentai, pradėję savo veiklą naujomis, laisvosios rinkos sąlygomis, gal jau tapo solidžiais verslininkais, įvairių įmonių ar bendrovių savininkais ir džiaugiasi geru butu, prabangiu automobiliu. Kiti gal kur nors po svetimu dangumi tik retkarčiais prisimena Lietuvą, o treči paliko buvusiam senelių ūkyje šeimos auginti, įprasto vargo vargti. Vis dažniau už gyvenimo kalnelio, į ramesnį, ilgesnį poilsį pasuka audringų mitingų, susirinkimų ir įvairiausių protestų organizatoriai – pasišventėliai, be kurių ne tik Baltijos kelio, bet gal ir pačios Nepriklausomybės nebūtų buvę.

Neabejotinai pasikeitė visi, tik į kurią pusę? Gal ne visi į gerą, nes nėra dienos, kad tame ar kitame laikraštyje neperskaitytume šurprios žinios: nusizudė, nužudė, apvogė, dingo be žinios, tėvai pametė vaikus, vaikai sumušė tėvus, vaikaičiai – senelius. Gal blogio ir nėra tiek daug, tik jis toks ciniškas, šaukiantis ir dėl to taip visiems matomas. Ne vienas ramesnis žmogus jau ir garsiai pasako: "Aš pavargau gyventi. Nieko šviesaus nematyti, ne tokios Lietuvos tikėjau. Kas mūsų laukia?"

Tokių ir panašių minčių bei nuomonių paskatintas, ryžausi surengti nedidelę sociologinę apklausą, iš kurios būtų galima sužinoti, kokie mes iš tikrųjų esame, kuo savimi ar kitais nepatenkinti, ką kaltiname, o ką vertiname gerai. Norėjosi sužinoti, ar tikrai yra ryški kartų priešprieša ir kokios jos kitimo kryptys. Kartu su kelių Kauno aukštųjų mokyklų studentais ir dėstytojais dar pavasarį išplatino specialiai parengtus klausimų lapus. Iš sugrąžintų 600 anketų 30 buvo užpildytos nepilnai arba netvarkingai ir tolesniam nagrinėjimui netiko. Žemiau pateikiamos išvados remiasi 570 gautų anketų.

Į pirmąjį klausimą "Kaip vertinate savo likimą, kad

jums buvo lemta gimti, augti ir gyventi Lietuvoje?", teigiami vertinimai sudarė 72 proc. ir tik 12,6 proc. vertinimų buvo neigiami. Likusi dalis atsakiusių tam visiškai neskyrė dėmesio. 8,2 proc. nurodė, kad jie nejaučia jokie skirtumo, kur gyventi. Atsakiusieji teigiamai pažymėjo, kad turi normalias gyvenimo sąlygas, jiems patinka Lietuvos gamta. Nepatenkintieji nurodė blogą ekonominę padėtį ir tvirtino, kad nemato perspektyvos. 133 apklaustieji pažymėjo, kad savo kilmei ir tautiškumui neskiria daug reikšmės.

Apklaustųjų nuomonė, atsakant į antrąjį klausimą "Kaip vertinate dabartinę jaunąją kartą?", pasiskirstė taip: 76,7 proc. apklaustųjų ją vertino palankiai, 15,1 proc. – neigiamai, o 8,2 proc. šiuo klausimu nepareiškė nuomonės. Vertinusieji palankiai pirmiausia pažymėdavo, kad jaunimas apskritai yra linkęs vadovautis savo protu ir natūraliai prieštarauja vyresniesiems. Be to, jaunimas yra veržlus, iniciatyvus ir dėl to naudoja esamomis didesnėmis laisvėmis. Vertinusieji neigiamai dažniausiai pažymėdavo jaunimo norą greitai ir lengvai praturtėti, amoralumą, žiaurumą.

Blogiau, negu buvo tikėtasi, apklaustieji vertino vyresniąją kartą. Atsakydami į klausimą "Kaip vertinate vyresniąją kartą?", teigiami vertinimai sudarė tik 43 proc. Taigi mažiau nei pusė apklaustųjų buvo patenkinti dabartine vyresniąja karta. 120 apklaustųjų vyresniosios kartos nuopelnu pripažino tai, kad ji išlaikė tautiškumą, religiją ir iškovojo Lietuvos nepriklausomybę. 49,4 proc. apklausos dalyvių vyresniąją kartą buvo linkę vertinti neigiamai. Labai maža dalis apklaustųjų pagyrė vyresniąją kartą už vykdomas reformas, prekių gausą, sukurtas pagrindines valstybės valdymo institucijas, demokratinę visuomenę.

Trečdalis vertinusiujų neigiamai pažymėjo, kad politinės partijos kovoja tik dėl valdžios, o valdininkai rūpinasi tik savo interesais, 25,6 proc. savo neigiamo vertinimo priežastimi nurodė tai, kad daugeliui žmonių tapo nesaugu gyventi, pablogėjo materialinė padėtis. Net 31,4 proc. apklaustųjų priekaišta-



Pasaulio Lietuvių bendruomenės (PLB) valdybos, PLB kraštų pirmininkų ir Pasaulio Lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkų suvažiavimo dalyviai liepos 17 d. Huttenfeld, minint Lietuvių chartos 50-metį.

V. Kučo nuotr.

vo, kad prarastas (išvogtas arba parduotas užsieniečiams) pagrindinis valstybei ir žmonėms priklausęs turtas, kad valstybė tapo ekonomiškai skurdesnė. Nė viena reforma nėra įvykdyta gerai ir iki galo. 8,9 proc. apklaustųjų, neigiamai vertinusių vyresniąją kartą, nurodė, kad pati vyresnioji karta yra susiskaldžiusi, susipykusi ir nesirūpina nei savo vaikais, nei šalies ateitimi. 23,8 proc. apklaustųjų teigė, kad vyresnioji karta rūpinasi tik savimi, o jaunų žmonių į politiką, ekonomiką, mokslą bei šalies valdymą neįsileidžia. Buvo priekaištaujama, kad vyresnioji karta nesugeba prisitaikyti ir suvokti naujų laikų esmės, bet nori viskam vadovauti. 19,5 proc. apklausos dalyvių pareiškė norą, esant galimybei, išvykti gyventi į užsienį.

Daugiausia apklaustųjų (net 47,3 proc.) kaltę dėl susidariusių problemų skyrė Vyriausybei ir kitoms valstybės valdymo institucijoms. 42,8 proc. iš jų priekaištavo, kad jaunimas Lietuvoje nega-

li rasti tinkamo darbo, o 21,3 proc. apklaustųjų skundėsi, kad pradedančiam dirbti jaunimui mokamas labai mažas atlyginimas. 28,3 proc. apklausos dalyvių savo nepasitenkinimo priežastimi nurodė prastą švietimo ir asmenybės ugdymo sistemą, dėl kurios jaunimas negali gauti perspektyvaus išsilavinimo.

21 proc. apklaustųjų manė, kad esamų negerovių priežastis slypi pačiame dabartiniame laike, kai vis dar neatsistato sovietiniais laikais smukusi žmonių dorovė, o tautinės ir religinės organizacijos liko senamadiškos, jaunimui nelabai patrauklios. 22 proc. išreiškė nepasitenkinimą komercine žiniasklaida, kuri žmonėse formuoja žiaurumą, baimę ir kitus žemus instinktus. Matyt, žmonėms jau pradeda atsibosti su pasimėgavimu smulkmeniškai aprašomi nusikaltimai arba gandai paremtos politikų bei pareigūnų buitinės istorijos. Buvo pažymėta, kad šiuo metu visame pasaulyje dorovės normos yra nuvertintos, o tai veikia ir mūsų jaunimą.

Įdomi ir net gana netikėta buvo apklaustųjų reakcija į kai kuriuos pateiktus galimus atsakymus. Net 81 apklausos dalyvis nesutiko su teiginiu, jog įstojus į Europos Sąjungą viskas bus gerai. 66 apklaustiesiems pasirodė kategoriškai nepriimtinas atsakymas apie visišką pasitikėjimą valdžia. Dalis apklaustųjų nesutinka su jokiais neigiamo jaunesnės kartos vertinimo priežastimis.

Suprantama, kad gilesnes ir labiau apibendrintas išvadas bus galima padaryti, tik pilnai išnagrinėjus gautus duomenis matematinės analizės metodais. Tačiau ir iš pateiktų skaičių aiškiai matyti, kad visuomenėje vyrauja didelis nepasitenkinimas esama padėtimi, nepasitikėjimas valdžios institucijomis. Neigiamai vertinamos nepakankamai apgalvotos reformos. Tenka pripažinti, kad didelės apklaustųjų dalies pilietiniai, tautiniai ar patriotiniai jausmai šiuo metu yra labai silpni, o į pirmąją vietą keliamos materialinės vertybės.

Girdėta iš Vilniaus

• **PREMJERO KREIPIMASIS.** Per Lietuvos televiziją rugsėjo 21 d. vakare kreipėsi ministras pirmininkas. Jis pripažino, kad padėtis valstybėje iš tiesų yra sudėtinga. Premjeras patvirtino dabartinės Vyriausybės pasiryžimą spręsti svarbiausias valstybės problemas, tarp pagrindinių darbų pabrėždamas būtinybę sudaryti palankias sąlygas verslui ir pažaboti jam trukdančią biurokratiją. Premjeras žadėjo, kad didžiausias valstybės dėmesys bus skirtas žmogaus galimybei dirbti, uždirbti ir sumokėti mokesčius savo valstybei.

• **BIUDŽETO VYKDYMAS.** Finansų ministras J. Lionginas sakė neabejojąs, kad šiemet nepavyks įgyvendinti net ir 450 mln. litų sumažinto biudžeto. Pasak ministro, tai lemia valstybės ekonominiai rodikliai: "Jeigu 40 procentų įmonių dirba nuostolingai, daugelis įmonių tik ieško savo kelių rinkoje, darbuotojai išleisti nemokamų atostogų, bendrasis vidaus produktas krito, vartojimas sumažėjo - nėra tos bazės, kuri užtikrintų papildomą mokesčių surinkimą". J. Lionginas mano, jog valstybei nepavyks surinkti dar 300 mln. litų.

• **IŠ KO MOKĖS PENSIJAS?** Socialinės apsaugos ir darbo ministerija siūlo iš Valstybės biudžeto ar kitų šaltinių, įskaitant privatizavimą, skirti 300 mln. litų Socialinio draudimo fondui. Rugsėjo 1-ją "Sodrai" trūko 318 mln. litų. Manoma, kad metų pabaigoje trūkumas sieks 350 mln. litų. Siūloma padidinti uždario ribą privalomojo socialinio draudimo įmokoms skaičiuoti nuo 3,5 iki 5 vidutinių darbo užmokesčių.

• **KAI TRŪKSTA LĖŠŲ.** Lietuvos mokslų akademijos prezidento B. Juodkos nuomone, jei būtų įgyvendintas Finansų ministro pareiškimas, kuriuo, taupant valstybės lėšas, siūloma nutraukti valstybinių mokslo institutų finansavimą, būtų sunaikinta pusė Lietuvos mokslo.

• **KAI KAM LĖŠŲ ATsiranda.** Švietimo ir mokslo ministras K. Platelis pristatė savo eilėraščių rinkinį anglų kalba "Pinklės vėjui", kurio leidybą mokesčių mokėtojų pinigais parėmė Kultūros ministerija. Nutarimą skirti 16,6 tūkst. litų K. Platelio eilėraščių rinkinio leidybai šių metų kovo mėnesį pasirašė tuometinis kultūros ministras S. Šaltenis. Dalį tūkstančio egzempliorių tiražu išspausdintos knygos ketina nusipirkti valstybės institucijos. "Gerai, kad leidžiamos knygos, bet yra daug švietimo problemų, kurioms spręsti labiau reikėtų pinigų", - sakė Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto narys R. Zuoza. Jo nuomone, neetiška, kad Vyriausybės narys savo knygą leidžia už valstybės pinigus.

• **SEKTOS GRIAUNA ASMENYBĖ.** "Lietuvos ryte" rašoma apie vadinamuosius naujuosius religinius judėjimus. Tokių Lietuvoje veikia per 300, ir daugiau nei pusė jų neteisėti, niekur neįregistruoti. Jų vis daugėja. Pastaruoju metu nemažai jų ateina ne iš Vakarų, o iš Rusijos. Sekių poveikis žmonėms gali būti skaudžiausias: nuo smegenų ir piniginių išplovimo iki visiško dvasinio sugniuždymo ar savižudybės. Iš šiuo metu Lietuvoje veikiančių judėjimų ardančiais psichiką specialistai laiko scientologiją (Dianetikos centras), Moon sekėjus, Ošo meditacijos centrą, Visariono bažnyčią, "Baltąjį lotosą", Dvasinio tobulėjimo centrą Panevėžyje. Neseniai išleista "Mirties biblija". Neaišku, kas ir kur ją išleido, tačiau joje "tiesiai šviesiai" propaguojamos savižudybės.

• **PIRMOJI VIETA.** Lotynų Amerikos šokių ansamblių Europos čempionate šeštadienį Klaipėdos "Žuvėdros" kolektyvas iškovojo aukso medalius. Sidabras atiteko Rusijos, o bronzą - Lenkijos ansambliams. Šių metų pasaulio sportinių šokių ansamblių čempionatas vyks lapkričio 27 d. Vilniuje.

• **J. KAIRIO SKRYDŽIAI.** J. Kairys įgyvendino savo didįjį sumanymą - praskristi po dešimčia Vilniaus tiltų. Jis ne tik praskrido, bet ir parodė išpūdingas akrobatikos figūras, kokias pasaulyje sugeba atlikti tik jis. Stebėti rugsėjo 18 d. numatytų skrydžių atvyko didžiausių aviacijos renginių bei varžybų organizatoriai iš Šveicarijos, Japonijos ir Korėjos. J. Kairio skrydį stebėjęs akrobatinio skraidymo Pasaulio taurės Didžiojo prizo organizatorius Ž.L.Monė teigė, jog Lietuva turi geriausią pasaulyje lakūną. Jis pažymėjo, kad tokio skrydžio pasaulyje dar nebuvo atlikęs nė vienas lakūnas.

• **KEISTI SUTAPIMAI.** Likus mažiau nei pusvalandžiui iki J. Kairio skrydžio, po Šilo tiltu buvo aptikta kabanti viela. Tai patvirtino Civilinės aviacijos inspekcijos viršininkas A. Šumskas, vadovavęs skrydžiams. Jis įtaria, jog vielą kažkas skrydžio dieną ant tilto pakabino piktybiškai, nes išvakarėse tiltus apžiūrėjo ir policijos pareigūnai, ir pats J. Kairys. Policija pasikėsino versiją atmetė.

Skrydžių dieną, važiuojant į oro uostą, J. Kairio automobilis Vilniuje, Kalvarijų ir Ozo gatvių sankryžoje pateko į avariją. Lakūnas sakė, kad iki liūdnos baigties trūko akimirkos. Įvykio aplinkybės rodo, kad dėl avarijos kaltas ne J. Kairys, o "Honda Civic" vairuotojas. (Pagal Eltos pranešimus)

Tarptautinių įvykių apžvalga



Algirdas Pužauskas

JAV Kongresas rugsėjo 16 d. paskyrė valstybės išdui 28 milijardus dolerių. Į tą sumą įeina ir valstybės aukštųjų pareigūnų algų pakėlimas. Po ilgų svarstymų Senatas patvirtino numatomus atlyginimų padidėjimus 54-38 balsais. Atstovų Rūmuose už šį padidėjimą balsavo 292 atstovai, prieš - 126.

Ateityje valstybės prezidentas per metus gaus ne 200 tūkst., bet dvigubai daugiau - 400 tūkst. dolerių. Nuo ateinančių metų sausio padidintą algą gaus viceprezidentas Al Gore ir Atstovų Rūmų pirmininkas Dennis Hastert. Bus pakelti atlyginimai dar 1,300 aukštųjų vykdomosios valdžios tarnautojų. Be to, jie dar gaus pragyvenimo kainų kilimo priedus (4.8%). Šį padidėjimą gaus ir viso Kong-

PAKELTOS AUKŠTŲJŲ PAREIGŪNŲ ALGOS

reso nariai. Vyriausybės kabineto nariai uždirbs apie 157,000 dol. per metus, viceprezidentas - 181,400 dol.

Kongrese daug piktų ginčų sukėlė pasiūlymai dėl rinkimų reformos, ypač dėl kandidatų finansavimo. Respublikonų partija linkusi palikti dabartinę rinkimų kampanijų finansavimą. Numatomas šios partijos kandidatas į prezidento vietą, Texas gubernatorius George W. Bush yra toli pralenkęs kitus kandidatus lėšų rinkimo lenktyne. Vienas respublikonų kandidatas, senatorius Bob Smith iš New Hampshire jau pasitraukė iš respublikonų ir kandidatuoja kaip nepriklausomas kandidatas. Tą patį padaryti planuoja ir kitas dešinysis respublikonas, televizijos žurnalistas Patrick Buchanan, kuris jau tariasi su Reformų partijos veikėjais. Manoma, kad P. Buchanan kandidatūrai ir lėšų rinkimui daug sukliudė tai, kad jis 1996 metais, iškėlęs savo kandidatūrą, pakenkė pagrindiniam respublikonų kandidatui - senatoriui Bob Dole. Šiais metais P. Buchanan ken-

kia senatoriaus žmonai - E. Dole.

Ne visai aiški padėtis ir milijonieriaus Ross Perot įsteigtoje ir finansuotoje Reformų partijoje. Tiesa, R. Perot 1992 metų rinkimuose atraukė nuo kitų kandidatų net 19% balsų, tačiau 1996 metais toji dalis nukrito iki 9%. Šioje partijoje iškilo nauji veidai, kaip, pavyzdžiui, Minesotos gubernatoriaus, buvusio profesionalo imtynininko Jesse Ventura. Jis sakėsi ateinančiuose rinkimuose nekandidatuosiant į prezidento vietą, tačiau dėl 2004 metų "dar pažiūrėsias". Rinkėjų nuomonės tyrimai parodė, kad gubernatorius J. Ventura jau dabar surinktų apie 17% balsų ir labiausiai pakenktų demokratų partijos kandidatui. Tuo kandidatu numatomas viceprezidentas Al Gore, tačiau jam nemažai kenkia kitas demokratas, buvęs garsus krepšininkas ir buvęs New Jersey senatorius Bill Bradley, jau pasisakęs, kad jis gintų nuo persekiojimo "kitos lytinės orientacijos" amerikiečius, t.y. homoseksualus.

SPROGIMAI MASKVOJE

Rusijos sostinėje sustiprintas milicijos budėjimas. Maskviečiai, ypač gyvenantys daugiaaukščiuose pastatuose, bijo, kad teroristų bombos gali sugriauti jų namus. Premjeras V. Putin uždarė Dūmos posėdyje susitikimo su deputatais, kurie svarstė, kaip apsaugoti miestų gyventojus nuo Dagestano ir Čečėnijos kovotojų veiksmų. ITAR-TASS žinių agentūra paskelbė, kad nežinomas vyras telefonu pranešė, jog keturių pastatų susprogdinimas yra atpildas rusų kariuomenei už musulmoniškų valstybių apšaudymą ir nekaltų žmonių žudymą. Prezidentas Boris Jelcin pasakė kalbą per televiziją. Jis apgailestavo, kad "teroristai paskelbė Rusijos liaudžiai ka-

rą". Maskvos meras Jurij Lužkov priminė, kad vien Maskvoje yra daugiau kaip 30 tūkstančių daugiaaukščių pastatų, kuriuose įrengti nedideli - dviejų-trijų kambarių butai. Jų pirmuose aukštuose veikia įvairios parduotuvės, dirbtuvės, valgyklos ir kt.

Visus naujus atvykėlius jau stabdo traukinių ir autobusų stotyse bei oro uostuose. Juos apklausia milicijos pareigūnai. Pastatų gyventojai seka vienas kitą. Premjeras pareikalavo, kad Čečėnija išaiškintų, suimtų ir perduotų Rusijai teroristus. Čečėnai tvirtina, kad jie nedalyvavo sprogdinimuose, kurių metu Maskvoje ir Volgodonske žuvo apie 300 žmonių, o dar daugiau buvo sužeista. Maskvoje policija suėmė apie 40

žmonių, kuriuos vadina liudininkais. Vienas įtariamasis prisipažinęs, kad jis atvežė sprogmenis prie vėliau susprogdinto namo. Sprogmenys buvo supakuoti cukraus maišuose. Dalį sprogmenų milicijai pavyko konfiskuoti. Užsienio korespondentai praneša, kad Maskvoje yra žmonių, kurie įsitikinę, kad pati Kremliaus valdžia gąsdina žmones ir planuoja paskelbti pavojaus padėtį, kad galėtų atidėti Dūmos rinkimus. Daugumai maskviečių aišku, kad valdžia nesugeba jų apsaugoti nuo teroristų bombų, nors vis daugiau milicininkų galima pamatyti miesto gatvėse ir aikštėse. Daugiaaukščiuose namuose gyvenantys žmonės tiesiog bijo lipti į lovas.

KAS APGINS RYTŲ TIMORĄ?

Rugsėjo 15 d. Jungtinių Tautų Saugumo Taryba vienbalsiai nutarė pasiųsti į Rytų Timorą tarptautinę kariuomenę, kuri apsaugotų vietinius gyventojus nuo žudikų. Skirti kareivių, karo laivų arba lėšų pažadėjo 14 pasaulio valstybių, tarp jų - Kinija ir Rusija. Svarbiausias vaidmuo teks kaimyninei Australijai, kuri jau paskyrė apie 5,000 karių.

Vyriausiu tarptautinės kariuomenės vadu paskirtas australų admiras Chris Barrie. Prezidentas Bill Clinton pareiškė, kad JAV šioje pasaulio dalyje padės žvalgyboje, transporte ir tiekime. Timore bus apie 200 JAV kariškių, kurių vienas kitas gali žūti ar kitaip nukentėti, bet Indonezijos regione yra svarbūs jūros ke-

liai. Prezidentas pabrėžė, kad čia labai svarbu išlaikyti pastovumą ir taiką.

Salos kalnuose dar slapstosi daug civilių, kurie pabėgo nuo musulmonų milicijos persekiojimų. Nemažai pabėgėlių jau perkelta į Australiją. Pabėgėliai atpažino, kad tarp bėglių yra ir juos persekiojusių milicininkų, ieškančių geresnio duonos kasnio.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. 216 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. — Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams — \$35.00, pusei metų — \$20.00, pima klase — \$58 • Oro paštui užsienį metams — \$110.00. • Atskiro numerio kaina — 70 centų • Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriams prašant — Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.



Juozas Žygas

Pracityje LB valdyba metų pradžioje paskelbdavo lietuviškos veiklos kalendorių. Kiekvienas mėnuo būdavo kam nors paskirtas: švietimui, jaunimui, spaudai ir kitiems reikalams. Todėl LB skyriai iš anksto žinodavo, kaip derinti savo veiklą. Bet jau gana daug metų tokio planavimo "iš viršaus" nebėra. Kurį laiką buvo išnykusios ir kultūros premijos. Kiek atsimenu, gal prieš penketą metų, LB Kultūros taryba susigrąžino spaudos mėnesį, per kurį, remiant Lietuvos fondui, apmokama dalis prenumeratos mokesčio naujiems skaitytojams.

Šiomet Kultūros taryba spaudos mėnesiu paskelbė rugsėjį (gal net kiek pavėluotai). Tačiau naujiems prenumeratoriams nuolaida bus teikiama iki gruodžio 31 d.

Mes, gyvenantys laisvėje, nepakankamai vertiname savo lietuvišką spaudą. Priname ją, lyg kasdieną patekančią saulę ar orą, kuriuo nemokamai kvėpuojame. Taip žiūrime ir į lietuvišką spaudą. Bet juk taip nėra! Spauda išsilaiko tik mūsų visų bendro rūpesčio dėka. Tik reikia įsivaizduoti mūsų gyvenimą, jeigu lietuviškos spaudos visai nebūtų. Bet jei-

DAUGIAU DĖMESIO LIETUVIŠKAI SPAUDAI

gu mes ja nesirūpinsime, viena dieną gali taip atsitikti.

Gal jokia tauta nėra tiek daug už savo spaudą kovojusi, kiek kovojo lietuviai! Dėl jos ne vienas ir net ne dešimt buvo ištremti į Sibirą. Ne vieno kauleliai ten ir liko. Ne vienas knygnešys, iš prūsų šviesą nešdamas, buvo nušautas. Tai — aukos, sudėtos ant lietuviškos spaudos aukuro.

Jeigu grįšime į ne taip tolimą praeitį, tai už spausdintą lietuvišką žodį taip pat reikėjo kentėti. Apie antikomunistinę spaudą net nereikia kalbėti — tai jau savaime aišku. Bet ir už A. Šapokos "Lietuvos istoriją" buvo galima nemokamą bilietą į Sibirą gauti. Teko skaityti, kad dažnai ši knyga teismuose buvo pristatoma, kaip kaltinamoji medžiaga. Tad tenka iš tiesų stebėtis, kad tokiose sąlygose Lietuvoje buvo gana daug istorikų, kurie rinko su Lietuva susijusią medžiagą. Kuomet kilo mintis leisti "Lietuvos kovų ir kančių istoriją", tai tuojau atsirado keletas istorikų, kurie savo paslaugas pasiūlė teigdami, kad jie medžiagos jau turi.

Deja, ir dabartiniais laikais Lietuvoje dar tikros laisvės lietuviškai spaudai nėra! Tiesa, yra daug lietuviškais žodžiais parašytos spaudos, bet joje nėra su žiburiu nerasi lietuviškos minties. Kuomet mes apie tai kalbėdavome ar rašydavome, tai jie sakydavo,

kad mes — nuo gyvenimo atsilikę, o jie eina kartu su gyvenimu. Bet pasirodo, kad lietuvišką spaudą seka ir žinomi užsieniečiai. Dabar apie tai prabilo žinomas amerikietis, kuriam negalima primesti, kad jis — nuo gyvenimo atsilikęs, nes tai yra plačiai žinomas politologas Paul A. Goble. Jis taip pasakė: "Jūsų žiniasklaidoje trūksta plataus konteksto, analizės, komentarų." (BNS, Vilnius, rugsėjo 16 d.). Lygindamas Vakarų ir trijų Baltijos valstybių spaudą, jis pabrėžė, kad pastarojoje matomas akivaizdus "geltonėjimas", net ir visiškai nebulvarine laikomoje žiniasklaidoje.

Manau, kad po tokių jo minčių mūsų (t.y. išeivijos) spauda yra dar reikalingesnė, kadangi ji nors ir nedideliais tiražais patenka į Lietuvą. Kiek žinau, ji eina iš rankų į rankas. Tokiu būdu ji yra lyg šviežias, gaivinantis oras tiems, kurie priversti kvėpuoti užterštu oru. Tegu nors jie pamato, kad dar ne visas pasaulis tuo pačiu keliu eina. O dabar Lietuvoje vadinamų "poetų" (net ministrų) "poezijoje" yra prigrūsta žodžių, kurių padorūs žmonės nenaudoja. Gal jie mano, kad parodo savo drąsą, naudodami tokius išsireiškimus, kurių kiti nedrįsta naudoti? O naudodami nereikalingus barbarizmus, gal įsivaizduoja, jog tuo parodo savo išsilavinimą?

Tarptautinių įvykių apžvalga

• Amerika atšaukė kai kurias ekonomines sankcijas prieš Šiaurės Korėją, o ši sutiko sustabdyti savo karinių raketų bandymus. Šiaurės Korėjos valdžią paveikė ir Japonija, paskelbusi, kad bus sustabdytos korėjiečių, dirbančių Japonijos fabrikuose, pinigų siuntos į Šiaurės Korėją. Tie pinigai yra svarbūs stipriosios valiutos šaltinis. Ryšių su Šiaurės Korėja atkūrimui vadovauja buvęs JAV gynybos sekretorius William Perry. Jis įtikino Kongresą pritarti ir prekybos ryšių su komunistine Š. Korėja atnaujinimui.

• Komunistinė Kinija spalio 1 d. pradės švęsti savo revoliucijos 50-mečio sukaktį. Partija paskelbė 50 šūkių, kuriuos privalės atmintinai išmokyti visi partiečiai, mokytojai ir valstybės darbuotojai. Kai kurie šūkiai — abstraktūs: ragina siekti mokslo, labiau stengtis ir džiaugtis laimėjimais. Kiti kovingi, jau seniai

(Atkelta iš 2 p.)

komunistų kartojami: apie "imperializmą, tautų išlaisvinimą, revoliucijos prieš likvidavimą" ir t.t. Šventei artinantis, partija sustiprino kovą prieš religinius vadus ir "liaudies priešus".

• Vokietijos žemių savivaldybių rinkimuose nesėkmingai pasirodė vyriausybėje esantys socialistai. Tiuringijoje net buvusios rytinės Vokietijos komunistai gavo daugiau balsų už socialdemokratų, o 51% laimėjo krikščionys demokratų. Panašūs rezultatai ir Vestfalijoje, Saaro krašte ir Brandenburge.

• NATO šalių kariuomenės vadas gen. Wesley Clark įspėjo, kad Jugoslavijos serbai nėra negalvoti apie kariuomenės pasiuntimą į Kosovo provinciją.

• Sirijos prezidentas Hafez Assad atsiuntė diplomatinį laišką JAV prezidentui. Jis praneša apie savo norą

siekti taikos su Izraeliu, kurio naujasis premjeras esąs "tvirtas ir garbingas".

• "The Associated Press" spaudos agentūra iš Maskvos paskelbė, kad užsienio bankuose laikomi Rusijos pinigai priklauso ne tiek rusų mafijai, kiek nesąžiningiems prekybininkams, kurie vengia mokėti pajamų mokesčius bei eksporto ir importo muitus.

• Penkiose Indijos provincijose prasidėjo parlamento rinkimai. Centrinė valdžia įsakė policijai, jog ji, prasidėjus smurtui ir riaušėms, nevengtų panaudoti jėgą.

• Palestiniečių vadovas J. Arafat rugsėjo 17 d. vėly vakarą slapta atvyko į Izraelio premjero Ehud Barak privačius namus ir tris valandas su juo draugiškai tarėsi.

• Ieškant, kas padeda bombas gyvenamuose namuose, Maskvos gatvėse jau buvo sulaikyta apie 11,000 žmonių.

Redaktoriaus skiltis

Kam reikia sumaišties?

Išradingumo sukčiams niekada netrūko. Tačiau nagrinėjant pastarųjų savaitių pranešimus atrodo, kad Lietuvos aferistai ne tik gerai išstudijavo šios srities patirtį, bet ir patys ruošiasi ją papildyti naujais "išradimais". Kita vertus, kai apie nusikaltimą imama viešai kalbėti, lyg ir norėtum tikėtis, kad nusikaltėliai susilauks atpildo ir bent dalis pagrobto turto bus sugrąžinta. Deja, greitai paaiškėja, kad iš "didelio debesio — mažas lietus": po kurio laiko afera tokiomis spalvomis pavaizduojama, jog darosi visai nebeaišku, kas nusiakalto, o kas nukentėjo.

Kai kas išigudrina spekuliuoti net mirusiais. Štai Šiaulių ligoninės pervežimų tarnyba pagal sutartį su miesto savivaldybe veždavo žuvusius arba šiaip netikėtai mirusius iš nelaimės vietų į Teismo medicinos įstaigą. Per metus savivaldybė sumokėjo už 530 asmenų pervežimą. Tačiau pasirodė, kad tų nelaimingųjų iš viso buvo tik 239. Iš kur atsirado dar 281 "mirusi siela", dabar aiškinasi daug pareigūnų. O ar išsiaiškins? Kol kas aišku tiek, kad sukčiai pasisavino 30 tūkst. litų.

Dabar ir Vyriausybės, ir Seimo nariai labai sunerimo, kaip reikės išmokėti pensijas. Valstybiniam socialinio draudimo fondui ("Sodrai") rugsėjo 1 d. trūko tik ... 318 milijonų litų. Skelbiama, kad iki metų pabaigos trūkstama suma išaugs iki 350-360 mln. Vieni sako, kad iš tos "Sodros" buvo perdaug sodriai dalijama, kiti aiškina, jog įmokos į šį fondą buvusios per mažos. Kai prieš porą metų apie tokius trūkumus dar niekas nekalbėjo, tik vienas kitas stebėdavosi, iš kur "Sodra" tokius prabangius rūmus statosi? Ar kartais neprimena ši padėtis dar visai neseniai buvusios bankų griūties? Gal ne vienam mūsų skaitytojui, apsilankiusiam Lietuvoje, pažįstami rodė žibancius "Taurro" banko palocius. Kas prieš kelis metus buvo matęs ap-

griuvusius buvusio Liaudies ūkio specialistų tobulinimosi instituto "trečiuosius rūmus", tokias permainas išvydęs, tikriausia negalėjo savo akimis patikėti. Girdi, štai ką galima padaryti, turint daug pinigų. O kuo viskas pasibaigė?

Vilkaviškio rajone vienas po kito neaiškiais aplinkybėmis žuvo du "Sodros" skyriaus darbuotojai. Netrukus paaiškėjo, kad "nežinia kur dingę" 184 tūkstančiai litų, skirtų pensijoms. Aukšti pareigūnai ramino: "Pensininkai nenukentės — pinigų paskirta papildomai." O iš kokių šaltinių? Galų gale net įdomu darosi, kur tie tūkstančiai pasidėjo. Bet, kaip jau ne kartą parodė liūdna patirtis, jei kažkas staiga miršta, tiesa labai retai paaiškėja. Visa kaltė tenka mirusiam, kuris, atseit, nežinia koku būdu tuos pinigus pradanginęs.

Plečiasi skandalas Kauno apskrities mokesčių inspekcijoje. Vieni laikraščiai praneša apie naujas kratas ir surastus įkalčius, džiūgauja, jog "firmoms", per kurias buvo siurbiami pinigai iš valstybės išdo, jau iškeltos baudžiamosios bylos. Bet po kelių dienų kiti pranešimai rodo, jog tos bylos arba visai nebuvo pradėtos arba jau nutrauktos, nes ... "nėra nusikaltimo sudėties". Kaip tu, žmogau, surasi "sudėtį" ten, kur buvo atimama?

Savaime suprantama, kad kontrolierius tam ir yra, kad kontroliuotų. O kas atsitinka, kai kontrolieriumi tampa sukčius? Štai Kauno savivaldybėje tokias pareigas ėjęs žmogus susižeidė koją. Pasveikęs jis nusprendė, kad dėl ligos patyrė daug nuostolių. Nieko nelaukęs, tuoj paliepė savo pavaldiniui taip ištaisyti popierius, kad atrodytų, jog kontrolierius net sirgdamas kasdien darbavosi. Pavaldinys padarė, kas jam liepta, o jo viršininkas, naudodamasis suklustotais dokumentais, nepriklausančiais pinigėlius pasiėmė. Tai kaip toks kontrolierius kitus kontroliavo?

Pasaulio istorijos puslapiai

Prieš 68 metus:

JUGOSLAVIJOS DIKTATŪRA KRYŽKELĖJE

Laikraščiai praneša, kad Jugoslavijos karalius pavedė Cankovui sudaryti koalicijos kabinetą. Kaip žinome, 1929 metais sausio mėnesį Jugoslavijoje buvo įvesta karaliaus diktatūra. Karalius pažadėjo, kad nauja tvarka būsianti laikina.

Jugoslavijos diktatūra savo kilme jauniausia, turi vos tik porą metų. Kaip Jugoslavija prieš prie normalios tvarkos, sunku pasakyti, nes ten ypatingos politinės sąlygos.

Jugoslavijos dabartiniai plotai susidaro iš buvusios Serbijos, Černagorijos ir Austrijos, Vengrijos, Bulgarijos ir Albanijos dalių. Jau vien istoriniai faktai sunkina Jugoslavijos būtį, be to dar prisideda įvairių tautų ir tikybų mišinys.

1921 metų daviniiais 8.911.000 gyventojų kalbėjo serbiškai ir kroatiskai, 1.019.000 – slovėniškai, 505.000 – vokiškai, 467.000 – vengriškai, 231.000 – rumuniškai ir 176.000 įvairiomis slavų kalbomis, daugiausia bulgariškai. Tikėjimo at-

Iš "Vagos", 1931, 187-188 psl. (Ištraukos kalba – autentiška) Dėkojame šią archyvinę ištrauką atsiuntusiam V. Šliūpui.

žvilgiu taip skirstėsi gyventojai: pravoslavų 46,4%, katalikų 39,4%, mohametonų 11,1%, protestantų 1,8% ir žydų 0,5%.

Gyventojų 80% verčiasi žemės ūkiu. Raštingumas mažas, ypač slavų tautų.

Visa tai turint galvoje, lengva suprasti, kad Jugoslavijoje laikyti gyvenimą normalėse vėžėse labai sunku. Ir iš tikrųjų, ten buvo devynios galybės nesusipratimų ir net muštynės pačioje skupščinoje (Seime).

Jau 1928 m. vasario mėnesį tų laikų ministeris pirmininkas Radič buvo pasiūlęs įvesti karišką valdžią, bet 1929 m. sausio mėnesį nueita dar toliau: panaikinta veikianti konstitucija ir įvesta karaliaus diktatūra.

Dabartinis Jugoslavijos karalius Aleksandras I didžiojo karo metu buvo sosto įpėdiniu ir kariuomenės vadu.

Karo laimėjimo dėka Aleksandras tapo populiarus. Apskritai, Jugoslavijoje karininkai turėjo didelės įtakos valstybės gyvenimui ir jie padėjo Aleksandrai panaikinti konstituciją.

1929 metais įvesta Jugoslavijos tvarka turi tikslą išlaikyti iš įvairių gabalų sulipdytą valstybę ir panaikinti didelį tautų antagonizmą. Seną tradicinį valstybės padalinimą į 33 administracinius vienetus nauja tvarka pakeitė nauju padalinimu: būtent – visa Jugoslavija naujai suskaldyta į 9 dalis, kurių pavadinimai paimti nuo vietos upių vardų, kad tuo būdu išdildintų senus pėdsakus. Visos savivaldybės panaikintos, jų vietoje paskirti patarėjai.

Visos laisvės susiaurintos iki minimumo, organizacijos uždarytos, net tokia sporto organizacija, kaip "Sokol", ir toji uždaryta.

Tokia tvarka sunku įvesti krašte ramumą ir vieningumą. Praėjo porą metų, jau jaučiama, kad panašiomis priemonėmis toli nenužengsi.

Tokia tvarka sunku įvesti krašte ramumą ir vieningumą. Praėjo porą metų, jau jaučiama, kad panašiomis priemonėmis toli nenužengsi. Hirosimoje. Nuotraukose matome pliką, nudegusią, "mėnuliską" aplinką, aukas – baisesiose kančiose ir milžinišką grybo pavidalo debesį per visą dangų. Prie nuotraukos su grybo pavidalo debesimi pažymėta – nuotrauką darė JAV armija. Ar Japonija kiek nors prisidėjo, ar buvo nors šiek tiek kalta dėl tokio branduolinio ginklo panaudojimo – nežodelio.

Po keletos dienų į Tokijo minėjimą atvykęs Hirosimos meras pasakė kalbą, pabrėždamas, kad jo atstovaujamas miestas turi skatinti taiką. Michel Lev užklaustas, kodėl parodoje nėra minimos atominio bombardavimo istorinės prielaidos, meras atsakė: "Svarbu, kad mes kiek galime nuodugniau laikytumės istorinių įvykių eigos, bet šių įvykių aukos gali įtikimiau ir tiksliau perteikti savo patirtį ir skelbti pasauliui, kad tai nebeturėtų daugiau pasikartoti. Aš nematau, kad mes turėtume apsunkinti įvykio aukas, darant jas istorijos žinovais".

Gal tai ir teisybė, bet tik iš dalies – rašo M. A. Lev.

(Pabaiga - kitame numeryje)

PASAULIS IR LIETUVA

* **KAS TRUKDO INVESTUOTI?** Pasaulio Banko Užsienio investicijų konsultacinės tarnybos (*Foreign Investment Advisory Service*) paskelbtoje studijoje nurodoma, jog užsienio investicijoms Lietuvoje trukdo lėti reformų tempai ir grubiai dirbantys mokesčių pareigūnai. "Daugeliu atžvilgių Lietuva savomis reformų programomis smarkiai atsilieka nuo kitų Baltijos ir Vidurio Europos šalių", teigiama studijoje. Susirūpinimą kelia daugybė perdėtų apribojimų ir suvaržymų. Nuolat, neretai be jokių teigiamų pasekmių, kaitaliojami įstatymai. Apskritai įstatymai yra neaiškūs ir prieštarauja vieni kitiems. Esama ir kyšininkavimo, nors tai neišskiriama kaip didelė problema. Ypač grubūs ir nepaslaugūs žemesnės grandies biurokratai. Šis pranešimas parengtas Lietuvos finansų ministerijos prašymu. (REUTERS)

* **SUTARTIS BUS PASIRAŠYTA.** Lankydamasis su vizitu Prahoje, Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus teigė, jog sutartis dėl valstybės dalies naftos konkerne "Mažeikių nafta" pardavimo JAV energetikos grupei "Williams" turi būti pasirašyta iki rugsėjo 30 d. Jis sakė, jog teisininkams beliko suderinti technines detales. "Williams" jau nuo 1998 m. pradžios derasi dėl "Mažeikių naftos" ir operacijų kontrolės. Premjeras R. Paksas sakė, jog susitarimas bus pasirašytas. Anot jo, šis sandėris, galbūt, "pakeis visą šalį". (REUTERS)

* **PARAMA TURĖTŲ BŪTI DIDESNĖ.** Šiaurės ir Baltijos valstybės, Olandija bei Šveicarija paragino pagrindines pramonines valstybes padaryti daugiau, kad skurdžiausioms valstybėms būtų palengvinta skolų našta. Norvegijos Tarptautinės plėtros ir žmogaus teisių ministrė Hilde Frafjord Johnsen sakė, kad iki šol Šiaurės valstybių, Olandijos ir Šveicarijos įnašai sudarė 75 proc. Pasaulio banko fondų, skiriamų minėtoms skoloms nurašyti. Tuo tarpu G-7 valstybės iki šiol menkai teprisidėjo. H. F. Johnsen ir jos kolegos iš Olandijos bei Šveicarijos, remiami Baltijos valstybių, nusiuntė laišką G-7 finansų ministrams, reikšdami "gily susirūpinimą" dėl fondo finansavimo ateityje. (REUTERS)

* **BANKO PELNAS.** Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas (EBRD) antrame šių metų ketvirtyje gavo 3,4 mln. eurų gryno pelno – pirmąsyk po dėl Rusijos krizės nuostolingų 1998 m. ir I-ojo 1999 m. ketvirčio. EBRD prezidentas Horst Koehler pabrėžė, jog bankas vykdyd savo išpareigojimus visoms šalims, netgi Rusijoje šiemet planuojama investuoti 300 - 400 mln. eurų. (REUTERS)

* **KUR DINGO PINIGAI?** JAV izdo sekretorius Lawrence Summers pareiškė, jog Rusija privalo atsiskaityti už Tarptautinio valiutos fondo (TVF) bei Pasaulio banko suteiktas paskolas, ir pabrėžė, kad JAV parama šioms institucijoms priklausys nuo priemonių, kurių bus imtasi užtikrinti, kad paskolintos lėšos bus naudojamos pagal paskirtį. Šiuo L. Summers pareiškimu JAV Senato bankų komitetui prasidėjo dvi dienas trukiantys parodymai, tiriant Rusijos pinigų plovimo per JAV bankus skandalą. Manoma, kad tarp 15 mlrd. JAV dolerių, išplautų per JAV banką "Bank of New York" sąskaitas, buvo ir TVF paskolų lėšų. (AFP-ELTA)

* **KARINIAI PASIRENGIMAI.** Gudijos (Baltarusijos) pietvakariuose, Obuz Lesnovske prasidėjo ginkluotųjų pajėgų štabų vadų bei taktinės pratybos, kurioms vadovauja gynybos ministras Aleksandr Čumakov. Pasak gynybos ministerijos spaudos tarnybos vadovo, tokio pobūdžio dideli kariniai mokymai Baltarusijoje surengti pirmą kartą po SSRS iširimo. Juose dalyvauja daugiau kaip 5,6 tūkst. karių, daugiau kaip 40 tankų, per 30 pėstininkų kovos mašinų bei kita vikšrinė technika. Pratybose dalyvaus smogiamoji aviacija, kuri bombarduos taikinius. Mokymus stebi Rusijos ginkluotųjų pajėgų generalinio štabo atstovai. (INTERFAX-ZAPAD)

* **PADĖTIS ČEČENIJOJE.** Rugsėjo 23 d. Rusijos lėktuvai bombardavo šiaurinius Čečėnijos sostinės Džochargalos priemiesčius. Bombos pataikė ir į vietinę naftos perdirbimo gamyklą. Bombarduotas sostinės oro uostas ir kai kurių Čečėnijos rajonų gyvenvietės. Yra aukų ir sužeistųjų. Įvyko skubus Čečėnijos vyriausybės ir parlamento posėdis, kuriame nuspręsta, kad vyriausybė dirbs ypatingosios padėties sąlygomis. Patvirtintas sostinės ir šalies gyvenviečių gynybos planas. Tuo tarpu Rusijos premjeras Vladimiras Putin pareiškė, kad Rusija neplanuoja jokios plataus masto karinės operacijos Čečėnijoje. (INTERFAX, ITAR-TASS)

* **RAGINIMAS.** JAV Valstybės departamento spaudos sekretoriaus pavaduotojas James Folley perskaitė pareiškimą, kuriama sakoma, kad JAV yra "giliai susirūpinusios" Aleksandro Lukašenkos režimo priešininkų - Tamaros Vinikovas, Jurijaus Zacharenkos ir Viktoro Gončaro dingimu. JAV paragino Baltarusijos valdžią dėti visas pastangas, kad dingusieji būtų surasti. (BELAPAN)

ATOMINĖS BOMBOS SPROGIMO SUKAKTIS

1945 metų rugpjūčio 9 d. ant Japonijos buvo numesta antroji atominė bomba. Šį sykį taikiny buvo Nagasaki miestas. Šią sukaktį kažkodėl ypatingiau paminėjo Amerikos demonstrantai, susirinkę atominės bombos gimtinėje – Los Alamos valstybinėje laboratorijoje. Susirinko apie 400 demonstrantų. Jiems vadovavo kino aktorius Martin Sheen. Vadovą ir 75 demonstrantus laboratorijos sargyba trumpam sulaikė. Grupė daugiausia protestavo dėl laboratorijoje gaminamo plutonio, kuris yra pagrindinis branduolinės reakcijos elementas.

"Mes buvome toji karta, kuri yra atsakinga už bombos atsiradimą. Todėl mes turime būti toji karta, kuri pasieks, kad jos neliktų", - pareiškė M. Sheen prieš protesto žygį. Laboratorijos vadovybė leido protestuotojams susispiesti automašinų stovėjimo aikštėje prieš laboratorijos pastatą. M. Sheen buvo sulaikytas, kai jis įžengė į uždraustą plotą. Čia jam dar leido atsi-klaupusiam sukalbėti "Tėve mūsų", o po to sulaikė. Protestas užtruko apie 45 minutes. Jo dalyviai buvo suso-

Pranas Naris

dinti į autobusus ir nuvežti į miestelio parką, o jų plastikiniai antrankiai – nukirpti. Taip ir baigėsi ši demonstracija.

Laboratorijos atstovas pareiškė: "Iš tikrųjų laboratorija čia niekuo dėta. Nusi-ginklavimas būtų gera mintis, tik bėda, kad ši laboratorija, kaip ir kitos tokios panašios, priklauso JAV Energetikos departamentui, ir Kongresas bei Prezidentas nutaria kokio dydžio turi būti branduolinės atsargos. Mes tas atsargas sudarome. Toks mūsų uždavinys".

O kaip ši sukaktis buvo paminėta Japonijoje? Apie tai rašo "Chicago Tribune" Tokijo korespondentas Michel A. Lev ("Remembering The Bomb, but not the war", CT-Perspective, rugpjūčio 8). Japonijos vyriausybė kiekvieną rugpjūtį paminė šią sukaktį, suruošdama foto nuotraukų parodą. Šiais metais parodoje buvo rodomos 25 juodai-baltos nuotraukos apie branduolinio sprogimo pasekmes Nagasakyje. Šis miestas buvo subombarduotas, praėjus vos trimis dienoms po sprogimo

RUOŠIAMĖS PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MINĖJIMUI

Prezidento Antano Smetonos 125-ųjų gimimo ir 55-ųjų mirties metinių sukakties minėjimas įvyks Pasaulio Lietuvių centre, Lemonte, lapkričio 21 d. Šis renginys prasidės 11 val. šv. Mišiomis, kurias aukos Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos kapelionas kun. Algirdas Palionas, pasakydamas tai progai pritaikytą pamokslą.

Akademinei minėjimo dalis įvyks 12:30 val. p.p. Lietuvių fondo salėje. Apie Prezidentą A. Smetoną, kaip politiką ir kultūrininką kalbės inž. Jonas Jurkūnas ir "Draugo" vyr. redaktorė Danutė Bindokienė. Po akademijos seks pietūs ir meninė dalis.

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos iniciatyva suda-

rytas minėjimo ruošos komitetas, vadovaujamos Irenos Kriaučeliūnienės, rugpjūčio 30 d. posėdžiavo jau antrą kartą. Posėdyje buvo aptarti visi su šiuo minėjimu susiję reikalai. Ypatingas dėmesys buvo atkreiptas į tai progai skirtą leidinio paruošimą ir išleidimą. Šis leidinys bus platinamas minėjimo metu. Buvo kalbėta ir apie galimybę pagaminti A. Smetonos kalbos garsajuostę.

Daug paruošiamųjų darbų jau atlikta. O apie tai, ką dar reikia nuveikti, kalbėsime sekančiame posėdyje, kuris numatytas spalio 11 d. 10 val. ryto Pasaulio Lietuvių centre.

Vaclovas Mažeika



Lietuvos Prezidento Antano Smetonos 125-ųjų gimimo ir 55-ųjų žūties metinių minėjimo ruošos komitetas. Pirmoje eilėje sėdi (iš kairės): Dana Baziene, Bronė Nainienė, pirmininkė Irena Kriaučeliūnienė, Irena Kazlauskienė ir Matilda Marcinkienė. Antroje eilėje stovi: Juozas Mikulis, Oskaras Kremeris, Vaclovas Mažeika, Leonas Maskaliūnas, Pranas Povilaitis ir Juozas Žygas. (Nuotraukoje trūksta Edvardo Šulaičio). V. Kučo nuotr.

Amerikos Lietuvių taryboje

SUTARTINAI DIRBKIME LIETUVAI

Amerikos Lietuvių Taryba kas penkeri metai rengia Amerikos lietuvių kongresus. Šiais metais, spalio 23-24 dienomis įvyks XIII Amerikos lietuvių kongresas ir 59-asis ALTos metinis suvažiavimas Čikagoje. Šiais metais ALTai ypač reikalinga finansinė parama, todėl lėšų

telkimui ruošiamą loteriją.

Amerikos Lietuvių Taryba (ALTa) yra organizacija, įsteigta vien Lietuvos reikams. ALToje jau šeštas dešimtmetis bendrai dirba visų demokratinė ir ideologinių organizacijų atstovai. Jie gina

Lietuvos tautines ir valstybines teises, rūpinasi pagalbine politine veikla, Vašingtone kartu su latviais ir estais išlaiko bendrą pabaltijiečių komiteto įstaigą, dalyvauja įvairiose konferencijose, palaiko ryšį su valstybės įstaigomis ir

Kongresu.

ALTos tikslas – ir toliau palaikyti ryšius su tauta, vyriausybės atstovais, derinant pagalbinę veiklą Amerikoje.

Loterijos laimėjimai:
FINNAIR ORO LINIJOS
BILIAI Į LIETUVĄ

(ir atgal) dviem asmenims
ir

KETURIOS PREMIJOS
po \$100.00

Nuoširdžiai prašome paremti
ALTą ir jo veiklą.

XIII-ojo
Amerikos lietuvių kongreso
organizacinis komitetas

STIPRINKIME LIETUVIŲ FONDA



Edvardas Šulaitis

Šalia kitų projektų Lietuvių fondo vadovybė remia ir pietrytinės Lietuvos pradinė klasių mokytojus. Neseniai buvo surengti kursai, pavadinti "Pradinė klasių

mokinių ugdymas daugiakultūrinėje aplinkoje". Jie vyko Vilniaus universitete. Savo dalyką gerai išmanantys dėstytojai dalijosi patirtimi, kaip reikia mokytis lietuvių kalbos, supažindino klausytojus su naujausia darbo metodika ir programomis. Kursuose dalyvavo apie 30 jaunų mokytojų.

Į Lietuvių fondo būstinę, esančią Lemonte, atėjo šių mokytojų pasirašytas laiškas su nuoširdžia padėka už finansinę paramą, suteikiant jiems galimybę gilinti žinias

minėtuose kursuose. Laiške, kurį pasirašė kursų dalyviai, dėkojama organizatoriams už turiningai praleistą laiką, galimybę apžiūrėti Vilniaus universitetą, aplankyti Arkikatedros požemius, Anykščių rajono ir Lietuvos "nacionalinį" muziejų. Dėkojama ir už sudarytas sąlygas gyventi viešbutyje, už apmokėtas pragyvenimo ir kelionės išlaidas.

"Išvykstame į namus, gerai nusiteikę, įgiję žinių, kurias stengsimės pritaikyti savo darbe įvairiuose pietryčių

Lietuvos kampeliuose. Būtų nuostabu, jeigu Jūsų remiami kursai vyktų ir kitais metais. [...] Atsisveikindami linkime Jums visiems sėkmės, stiprybės, neišsenkančios energijos, dirbant kilnų, pasiaukojantį darbą".

Iš tikrųjų, Lietuvių fondo steigėjai, buvę ir dabartiniai darbuotojai privalo turėti daug stiprybės ir energijos, siekdami, kad jų užmojai duotų vis geresnius rezultatus. Juk visi žinome, kad darbo yra daug, tik talkininkų – mažai.

Gaila, kad net ir pačioje Lietuvoje, kur yra daug pasiturinčių žmonių, dažnai nematoma tų, kuriems labiausiai reikia paramos, kurie už mažą atlyginimą moko jaunimą lietuvių kalbos bei kitų dalykų. Juos, deja, ne visada

mato ir Lietuvos valdžia, šiaip jau negailinti litų savoms didelėms algoms, premijoms bei nelabai reikšmingiems dalykams.

Čia kyla klausimas, kas gi būtų, jeigu Lietuvių fondo nebūtų? Lietuvių jaunimas Amerikoje, o taip pat kai kurios reikšmingos programos Lietuvoje labai nukentėtų. Taigi reikia paraginti mūsų tautiečius visais įmanomais būdais remti šią labai reikalingą instituciją. Reikia tapti jos nariais (bent su 100 dol. – mažiausiu įnašu). O tie, kurie į ją jau įstojo, turėtų padidinti savo įnašus. Tada Lietuvių fondas būtų dar stipresnis ir galėtų daugiau pinigų skirti jaunimo švietimui bei kitiems reikalams. Lietuvių fondo adresas: 14911 127th Street, Lemont, IL 60439.



Pietryčių Lietuvos pradinė klasių mokytojų kursų dalyviai Anykščiuose, prie A. Barausko klėtelės. Šiuos kursus finansiškai rėmė Lietuvos fondas. (Atsiuntė E. Šulaitis)

The World is Changing!

Can you afford not to have Internet Access?

Xcelnet offers you One*full Year of Unlimited Internet Access for \$125 with this ad. Web Hosting Starts at 19.95 / month.

Call now 216-382-9033

You will be online today. Guaranteed. Tired of busy signals? Excellent Service. Free E-Mail & Web Space.

SUPPORT IN LITHUANIAN AVAILABLE

Don't have a computer? We have new and refurbished systems starting from \$399.

Monitors and Printers available.

Laiškai "Dirvai"

BALF'O VEIKLA DETROITE

Detroito BALF'o 76-ojo skyriaus metinis narių susirinkimas įvyko rugsėjo 12 d. Šv. Antano parapijos salėje. Susirinkimą pradėjo skyriaus pirmininkas klebonas kun. Alfonsas Babonas. Susirinkime dalyvavo beveik 100 narių ir svečių.

Detroito 76-asis skyrius buvo įsteigtas beveik prieš 55 metus – 1944 m. spalio 24 d. Pagrindinė steigėja buvo BALF'o direktorė ir ilgametė įsteigto skyriaus pirmininkė Elzbieta Paurazienė. Ji mirė 1979 m. Kun. Babonas pasiūlė, pagerbiant praėjusiais metais mirusius skyriaus narius, prisiminti ir a. a. Elzbietą Paurazienę. Atsistojimu ir tylos minute pagerbti praėjusiais metais amžinybėn išėjusieji nariai: Ona Briedienė, Elena Jurgutienė, Jonas Asminas ir Titas Jonynas.

Pirmininkas pranešė apie išdo būklę. Pagal pateiktą 1998 m. apyskaitą, BALF'o centro valdybai buvo pasiūlyta: metinė rinkliava – \$6,015, a.a. Birutės Čekienės palikimas – \$1,000, specialioms paskirtims a.a. Rimgaudo Švobos fondui – \$2,745, A. Mikulskio leidiniui – \$2,000, narių mokestis – \$299, seimo pelnas – \$310.23 ir palūkanų – \$75.00. Iš viso centrui nusijusta \$12,444.23. Revizijos komisijos pirmininkė Eugenija Bulotienė perskaitė komisijos aktą ir padėjo finansų sekretoriui Česui Šadeikai ir

sekretoriui išdininkui Vladui Staškui už pavyzdinę atskaitomybės dokumentų tvarkymą.

Renkant naują skyriaus valdybą ir revizijos komisiją visi nariai sutiko ir toliau likti savo pareigose. 1999-2000 m. laikotarpiui išrinkti: valdybos pirmininkas – kun. Alfonsas Babonas, vicepirmininkai – Lidija Mingelienė ir Stasys Garliauskas, sekretorius išdininkas – Vladas Staškus, finansų sekretorius – Česys Šadeika, renginių vadovė – Ona Šadeikienė, narė – Regina Juškaitė-Švobienė. Revizijos komisijos pirmininkė – Eugenija Bulotienė, narės: Ona Pusdešrienė ir Antanina Leparskienė.

Vladas Staškus

HAMILTONO LIETUVIŲ VEIKLA

Šiuo laiku Hamiltono lietuvių teatras "Aukuras" kartu su iš Lietuvos atvykusiais svečiais – Šiaulių dramos teatro aktorais pradėjo ruošti "Aukuro" auksiniam jubiliejui. Pastatytas S. Lauciaus premijuotas veikalas – "Ponios Žydrienės bendrabutis". 50-mečio jubiliejus bus iškilmingai paminėtas kitą pavasarį. Planuojama vėl pakartoti teatro darbo pradžioje sukur-

tą pirmąjį spektaklį "Pirmasis skambutis". "Aukuro" vadovė – režisierė ir aktorė Elena Kudabienė.

Rudenį prasideda parapijos choro repeticijos. Gyva ir tautinių šokių grupė "Gyvataras". Dirba lietuviškoji vysk. M. Valančiaus šeštadieninė mokykla, kuriai vadovauja jauna vedėja Rūta Kamaitytė.

Neseniai Hamiltone koncertavo Alytaus tautinių šokių ir dainų ansamblis "Dainava", kuris mums paliko gražius prisiminimus. "Tėvynės sąjungos" rėmėjų gegužinėje, į kurią susirinko per 200 svečių, meninę programą atliko Toronto vyrų choras "Aras". Tai Kanados lietuvių pasididžiavimas ir dvasios atgaiva. Šio choro vadovė – muzikė Lilija Turūtaitė.

Liūda Stungevičienė

Nepabaigiami vaidai susmukdė Britanijos lietuvius

Amžiaus našta ir ligos privertė populiaraus žurnalo "Šaltinio" leidėją ir redaktorių atiduoti Lietuvos marijonams testą jo leidimą. Kiti žurnalai jau seniai buvo uždaryti. Net ir "Europos lietuvių" leidimas taip susipainiojo, kad ir jį teko sustabdyti. Jis duodavo nemažą nuostolių. Tą laikraštį pasiėmęs tvarkyti asmuo tvirtino, kad po metų ar dviejų jis nebebus nuostolingas, jei leidėjai duos jam teisę sumoderninti spaustuvę. Nemažą pinigų išleista tam moderninimui, dar ir darėta taip, kad spaustuvė sunyko, o nuostoliai nė trupučio nesumažėjo. Tada imta tvirtinti, kad padėtis tuoj pagerės, jei bus leidžiama Lietuvoje, nes ten žmonės puls tą laikraštį grobstyti. Iš tikro po poros ar trejeto metų tų prenumeratorių liko apie 300, o metinės leidimo išlaidos štai 1995 m. buvo 46.500 svarų. Vadinasi, leidėjai už kiekvieną prenumeratorių turėjo primokėti 155 svarus. Prenumeratos mokestis tada jau buvo 40 svarų. Vadinasi, vieno asmens prenumerata buvo 195 svarai. Laikraščiu leisti atiduodamas visas Lietuvos namų bendrovės pelnas, nes redaktorius važinėjo iš Vilniaus

į Londoną, atrodo, tik tam, kad išreikalautų kuo daugiau pinigų. Mat jis turėjo sudaręs būrelį apmokamų darbuotojų, ko niekada nėra buvę "Europos lietuvių" ilgų metų istorijoje. Skaitytojai žodžiu ir raštu pasiskųsdavo, kad jiems neįdomūs ir nepriimtini laikraštyje spausdinami straipsniai, jie norėtų tokio laikraščio, koks anksčiau būdavo, bet niekas nesikeitė. Matyt, kad Vilniuje gyvenantieji jo bendradarbiai nepajėgė skaitytojams parūpinti to, prie ko jie įpratę, nes jiems tai buvo nepažįstama, svetima. Leidėjai pagaliau nutarė sustabdyti tą išlaidų laikraštį, nes našta pasidarė nebepakeliamą.

Opozicija stengiasi perimti valdžią ir turtus

Tuo pat metu kaip tik paaiškėjo, kad lietuviai netenka Londone turėtųjų namų, prie kurių visi buvo pripratę ir kuriuos pažinojo ir lankė kitų kraštų lietuviai ir nelietuviai. Gražūs ir dideli buvo tie namai, netoli miesto centro. Jų teikiamu pelnu rėmėsi visa veikla. Štai ir prisigiję visi

kių ir dainų ansamblis "Dainava", kuris mums paliko gražius prisiminimus. "Tėvynės sąjungos" rėmėjų gegužinėje, į kurią susirinko per 200 svečių, meninę programą atliko Toronto vyrų choras "Aras". Tai Kanados lietuvių pasididžiavimas ir dvasios atgaiva. Šio choro vadovė – muzikė Lilija Turūtaitė.

O kas dėl to bjauraus nerūpestingumo kaltas? Žinoma, kad valdyba, bet jos nariai pasitraukė: iš pradžių vienas, kuris labiausiai buvo kaltas, paskui kitas, pagaliau ir trečia, ir valdyboje kaltų nebeliko. Viskas aprimo, nors daugumai lietuvių buvo tikras smūgis tas Namų nuvyvendinimas ir pradimas.

Tuo metu pradėjo reikštis ir opozicija valdybai. Būdinga, kad tie iš valdybos pasitraukusieji, kai Lietuvos Na-

FONDO "Į LAISVĘ" PRAŠYMĄ PERSKAIČIUS

"Į laisvę" fondo lietuviškai kultūrai ugdyti studijų savaitės dalyviai per spaudą ("Dirva", 30 nr.) kreipiasi į dabartinę Lietuvos vyriausybę ir į lietuvių Tėvynėje bei išeivijoje, ragindami atkreipti dėmesį ir atitinkamais teisiniais aktais įvertinti 1941 m. atkurtą Lietuvos nepriklausomybę ir Lietuvos Laikinąją vyriausybę. Į tokį prašymą anksčiau buvusioji vyriausybė neatsiliepė. Pateikiami prašymo motyvai, bet prasi- lenkiama su tiesa.

Teisingumo vadyba rotatorine spauda išleido knygą: "Lietuvos Laikinosios vyriausybės įstatymai, nutarimai ir potvarkiai". 1943 m. ją išsiuntinėjo teisinio darbo įstaigoms, tarp jų ir advokatus. Per karą rinkinys nezuvo. Bolševikai jį dažnai pasinaudodavo, išeiviją dergdami. "Į laisvę" fondas sako, jog Laikinoji vyriausybė "grąžino iki sovietų okupacijos veikusių Konstitucijos galiojimą". Tačiau vyriausybės darbų knygoje nėra jokio įstatymo ar nutarimo, grąžinančio Lietuvos konstituciją gyvenimui. Mečys Mackevičius, buvęs toje vyriausybėje teisingumo ministru, 1978 m. "Naujienų" dienraštyje,

122 nr., rašinyje "Kritika ir tikrovė", aiškina, jog Laikinoji vyriausybė "bazavosi N. Lietuvos konstitucija ir tuo reikalu skelbti potvarkį nekonsekventiška ir nelogiška".

"Į laisvę" fondo prašyme sakoma, jog Laikinoji vyriausybė "panaikino neteisėtus okupacinės sovietų valdžios įstatymus". Ne visai taip. Lietuvos žmonės apiplėšusio nacionalizacijos įstatymo nepanaikino, tik atskirais potvarkiais kai kuriems savininkams nuosavybę grąžino. Mečys Mackevičius "Naujienose" pripažįsta, jog denacionalizacijos įstatymas nebūvo paskelbtas, nes "tragiškai komplikauta, be precedento istorijoje, buvo žydų ir jų turto problema". Analogija kelia klausimą, gal dėl tos problemos nepasisakyta, kuria konstitucija vadovausis, nes visos buvusios Lietuvos konstitucijos pripažino piliečių lygybę?

Laikinosios vyriausybės Lietuvai gero norėta, bet bedirbant prastoji pusė iškilo į viršų. "Į laisvę" fondas sako, jog Laikinoji vyriausybė buvo "plačios koalicijos". Toje koalicijoje tautininkų nebuvo.

Kazys Januta

valdybos dėl nesutarimų su kitais nariais. Tai ir tas atgaivintas laikraštėlis ėjo jaunimo vardu, bet tarnavo opozicijos reikalams. Jis turėjo ir turi puslapį lietuvių kalba, kuriame gali būti ir informacijos, bet dažniau jis panaudojamas kritikuoti DBLS-LNB valdybos veiksmus, "Europos lietuvių" pasisakymams ar tą opozicinį frontą palaikančių kai kurių tautiečių tiesiog nebėsuvaldomų nervų liguistumo laipsniui paliudyti. Tiems reikalams buvo naudojamas ir angliškas tekstas.

Anksčiau Britanijos lietuviai neturėjo tokio pasiskirstymo į "poziciją" ir "opoziciją". Nemažą tautiečių linkę tikėti, kad tą santykių paaštrėjimą lemia žinojimas, jog banke kol kas yra apie pusė milijono svarų. Už parduotus Namus buvo gauta 1.250.000 svarų. Nupirktas viešbutėlis už 475.000 svarų. Dar nemažą pataisymams išleista. Pajamų jis kol kas mažai teduoda, tai ir visokiems bėgamsiems reikams tenka panaudoti svarus iš tų sumų, kurios gautos už parduotus Namus. Taip ir dy-la tas likęs pinigai, nors vis

(Nukelta į 12 p.)

Lietuviškojo švietimo rūpesčiai

LAIKAS SAKYTI: "KARALIUS – NUOGAS!"

Ligija Tautkuvienė

Mano rankose Klyvlendo (Cleveland, OH) "Grandinė-lės" 1982 metų koncerto "Nuo Sudaužtinio iki Kupo-linio" programa. Koncertas buvo surengtas Čikagos Ma-ria gimnazijos salėje. Viršelio apačioje parašyta: *Rengia PLJC Ryšių centro Semi-narų komisija. Koncerto pel-nas skiriamas lituanistikos seminarams ruošti.* Viršelio paskutiniame lape nurodyta, kad devintajame lituanistikos seminare, kuris įvyks 1982 rugpjūčio 8-22 d. netoli Ak-rono (Ohio valstijoje), bus dėstomi *lietuvių kalbos gra-matikos pagrindai, kalbos kultūra, kirčiavimas, rašyba, lietuvių poezija po 1940 me-tų, lietuvių romanas, lietuvių anskstyvoji proza, lietuvių mitologija, 19 a. lietuvių tautinis atgimimas, Lietuvos fizinė aplinka, lietuvių kul-tūra pasaulio kultūrų švieso-je ir kt.* Kas begali būti ge-riau?! Tik imk ir įgyvendink lituanistinių mokyklų moky-tojų vasaros kursuose, nes minėtoji programa orientuo-jasi į "vidurinę mokyklą bai-gusį jaunimą, laisvai kalbantį ir rašantį, pasirengusį lankyti universitetinio lygio kursus".

Ne pirmi metai tenka da-lyvauti JAV LB Švietimo ta-rybos rengiamoje lituanisti-nių mokyklų mokytojų studi-jų savaitėje. Matau, kaip kei-čiasi mokymo programa, sa-vo turiniu palaipsniui tolstan-ti nuo lituanistinės mokyklos.

Prieš kelerius metus pa-sėti pirmieji daigeliai, kai pa-skaitos buvo skaitomos anglų kalba. 1997 metų kursuose buvo nesmagu, kad ne viską supratau, ypač terminologijo-je, o paprieštaravus, kad rei-kėtų kalbėti lietuviškai, bu-vau paklausta: "Kiek metų gyveni Amerikoje?" Visa bė-da, kad anglų kalbą pradėjau mokytis tik čia, lankydama koledžą. Bet ką čia aš – iš Lietuvos atvykusi nabagėlė – galėjau pasigalinėti su profe-sūra. Stengiausi suprasti, kas aiškinama. Dėkui Dievui, at-sirado vertėja – Vida Brazai-

tytė. Keista: lituanistinių mo-kyklų mokytojų studijų sa-vaityje kalbėtis per vertėjus!

Paskaitose buvo kalbama tik apie metodus, kurie dau-giausia reikalingi kasdieninei (bendrojo lavinimo) mokyk-lai. Apie darbo metodiką šeš-tadieninėje, kurioje mokyto-jas vaiką mato tik vieną pa-moką, o jos trukmė – tik 40 min., apie tai, kaip išdėstyti, kaip sudominti vaiką, nė kal-bos nebuvo. Nebuvo gvilde-namas pamokos turinys. Šalia metodų dar buvo kalbama apie įvairiausių žmonių ti-pus, taip sakant, kokie jie yra – ekstravertai ar intravertai ir t.t. Gal ir įdomu prisiminti, daugiau sužinoti. Paaiškėjo, kad besimokantys šiuose kur-suose gali gauti "kreditinių" valandų įskaitas magistro laipsniui universitete, kurio asist. profesorė Jūratė Kurai-tė-Harris ir buvo studijų sa-vaitytės mokymo programos vadovė.

Po tos 1997 metų vasaros studijų dar buvome susitike Lemonte surengtoje mokyto-jų darbo konferencijoje. Vėl teko išklausti metodikos ir psichologijos paskaitas. Dalis mokytojų, kurios rinko įska-itas universitetui, turėjo pa-rengusios po užduotį. Viena iš jų pateikė mums visiems po piešinėlį ir paaiškino, jog dabar mėginsime japonų eilė-dara parašyti po paveikslėliu kokį trielį... Pasišiaušiau kartu su J. Kavaliūnu, su ku-riuo atsitiktinai patekome į tą pačią grupelę. Kuriam galui lituanistinėje mokykloje rei-kia mokytis vaikus *japonų ei-lėdaros*, kai to juos moko kasdieninė amerikiečių mo-kykla? Juk mūsų lituanistinių mokyklų mokiniai nežino net paprasčiausių liaudies dainų eilėdaros?! Dešimtokai neži-nojo, kokia eilėdara parašyti K. Donelaičio "Metai" ir t.t. Tad ėmėme ir sueiliavome po plaukiančių žąsų piešinėliu: "Plaukė žąselė per ežerėlį gir gir gir, gar gar gar per ežerėlį..."

Reakcija buvo neigiamai!

Kai pagalvoji, kur veda tokie užsiėmimai, tai net ne-gali suprasti, kaip vaikai, ne-mokėdami eilėdaros, dar pa-rašo kokį eilėrašį kasmeti-niam poezijos konkursui (aiš-ku, jei nenusirašo nuo mažiau žinomų ar primirštų poetų)...

Šių metų kursuose – vėl metodai, vėl psichologija – įvairūs žmonių tipai. Įdomu, ar ne? Atseit, kuo dažniau pa-kartojama, tuo daugiau įsime-nama. Bet ir vėl knibžda klausimas: "O kada tyrinėti vaikus?" Pradinėse klasėse (ko gero, programa ir buvo labiau skirta dirbantiems su pradinukais) mokytojas, matydamas vaikus kelias pa-mokas, turi didesnę galimybę juos patyrinėti ir pažinti. Ta-čiau aukštesniosios mokyklos mokytojams buvo per didelė prabanga jau kelintą kartą iš eilės išvažiuoti "potuščiu ba-gažu".

Jau kursų viduryje Los Angeles, Klyvlendo ir Flori-dos lituanistinių mokyklų mokytojos, atvykusios į juos pirmą kartą, o taip pat tos, kurioms buvo svarbu gauti pažadėtuosius "kreditus", pradėjo garsiai kalbėti, jog ti-kėjosi pagilinti lietuvių kal-bos ir literatūros žinias. Iški-lus tokiai diskusijai, buvo garsiai suabejota, ar šie kur-sai dar turi ką bendro su li-tuanistine mokykla. Savaip teisi Renata Butauskienė (tu-rinti inžinerinį išsilavinimą ir dirbanti su pradinukais Čika-gos lituanistinėje mokykloje) pasakiusi, kad gyvenimas ne-sibaigia lituanistine mokykla. Tik kuo tie vaikai kalti, kad kai kuriems mokytojams ma-žiausiai rūpi taisyklingai kalbėti ir rašyti lietuviškai.

Gal žmonės iš Lietuvos geriau kalba? Visai yra. Kai kurių sakinio struktūroje ga-na ryški rusų kalbos įtaka, o kai kam – ir kirčiavime. Lie-tuvių kalba – kietas riešutas ir jos mokytis pravartu visą gyvenimą. Aišku, jei yra po-reikis...

(Nukelta į 8 p.)

Neseniai atvykusiems į Ameriką IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI



Raimonda Mikatavagė
37

Jeigu norite sužinoti di-delės korporacijos, agentūros ar bet kurios kitos institucijos telefono numerį, paskambin-kite tel. 1-800-555-1212. Šiuo numeriu paslaugos tei-kiamos veltui. Jums net ne-būtina žinoti, kuriame mieste yra jus dominanti agentūra ar kompanija. Galite tiesiog pa-sakyti: "Man reikia "Hyatt" viešbučių kompanijos telefo-no numerio, prasidedančio 800".

Kai įsikursite savo bute ar name, turėsite pasirinkti telefono kompaniją tarpmie-stiniams pokalbiams. Plačiau-siai žinomos yra AT&T, MCI ir "Sprint". Tačiau yra ir kitų. Federalinė ryšių komisija (*Federal Communications Commission – FCC*) patvirti-no naują mėnesinį mokestį klientams, nepasirinkusiems tarpmiestinių telefono ryšių kompanijos. Norėdami išsi-aiškinti, kuri kompanija jums teikia tarpmiestinių pokalbių paslaugas, paskambinkite te-lefonu 700-555-4141. Už tai mokėti nereikia.

Jungtinėse Amerikos Valstijose yra keturios laiko juostos. Kai Los Angeles 9 val. ryto, Denveryje tuo metu – 10, Čikagoje – 11, o Va-šingtone 12 valandų (vidur-dienis). Skambinant į kitus miestus, pravartu žinoti, kiek ten dabar valandų.

Kaip susirasti butą?

Daugelis neseniai atvy-kusių apsigyvena pas gimines ar draugus. Kai sumanysite susirasti atskirą butą, bus pa-tikrinta jūsų kredito istorija. Jums teks sumokėti vieno ar dviejų mėnesių nuomos dy-džio užstatą ir pasirašyti nuo-mos sutartį. Ši sutartis yra teisinės atsakomybės doku-mentas. Negalėsite išsikelti kitur anksčiau, neprarasdami užstato. Be to, jums gali tekti sumokėti baudą. Buto šeimi-ninkui privalote iš anksto pranešti, kada ketinate išsi-kelti.

Išsinuomoję butą, tampa-te nuomininku (*tenant* arba *lessee*). Asmuo ar kompanija, iš kurios nuomojate butą, yra šeimininkas (*landlord* arba

lessor). Sutartis ir iškilusius nesutarimus tarp nuomininkų ir šeimininkų regulioja viet-iiniai įstatymai. Sudarydami buto nuomos sutartį, susitar-site dėl žmonių, kurie gyvens tame bute, skaičiaus, numaty-site, kurią dieną reikia sumo-kėti buto nuomos mokestį, pasizadėsite laikyti butą šva-rų ir tvarkingą, susitarsite, kiek mėnesių gyvensite tame bute (paprastai ne mažiau kaip 12 mėnesių).

Butą galite susirasti per draugus, bendradarbius, skel-bimus vietiniame laikraštyje ar nekilnojamojo turto kom-panijas. Galite susirasti buto šeimininką, kilusį iš jūsų krašto, tačiau tai nereiškia, jog išsinuomosite geriausio-mis sąlygomis ar už palan-kiausią kainą.

Išnuomotame bute pa-prastai būna virtuvė su viryk-le, kriaukle ir šaldytuvu. Taip pat jame dažniausiai bus sve-tainė, valgomas, vienas ar du vonios kambariai bei vie-nas ar daugiau miegamųjų. Į nuomos mokestį gali būti įtraukti mokėjimai už elektrą, šildymą, vandenį, dujas ir šiukšlių surinkimą. Kartais už šiuos patarnavimus, vadinamus komunaliniais (*utilities*), reikia mokėti atskirai. Prieš pasirašydami nuomos sutartį, pasidomėkite, už kuriuos pa-tarnavimus teks mokėti papildomai.

Arbatpinigiai

Daugelyje šalių arbatpi-nigiai duodami tik savo noru. Norite duoti arbatpinigių, tai ir duodate. Amerikoje yra ki-taip. Nors duoti arbatpinigius galite savo nuožiūra, tikima-si, jog juos sumokėsite. Todėl įpraskite mokėti arbatpini-gius, kai šito tikimasi, ypač jeigu jus gerai aptarnavo.

Padavėjai ir baro patar-nautojai paprastai gauna arbatpinigius, sudarančius 15% visos sąskaitos sumos, t.y. apytiksliai septintąją dalį. Jei-gu maistas kainavo 35 dolerius, turite palikti 5 dolerius arbatpinigių.

Durininkai, padavėjai, at-nešantys maistą ar gėrimus į viešbučio kambarį, automo-bilių stovėjimo aikštelių pa-tarnautojai ir rūbininkai pa-prastai gauna po vieną dolerį. Nešikai, kurie nuneša daiktus į jūsų viešbučio kambarį, pa-prastai gauna vieną dolerį už vieną daiktą. Kambarinės gauna po vieną dolerį per dieną. Jei būsite šykštūs, mo-kėdami arbatpinigius, ateityje jus blogiau aptarnaus.

Gyvenimas neribotų ga-limybių šalyje/ Raimonda Mikatavagė. – Kaunas: Švie-sa, 1998. – 215 p.: iliustr.



Studijų dienos Dainavoje (rugsėjo 4 d.). Jaunieji Studijų dienų dalyviai su komendantu Audriumi Polikaičiu.

V. Stankaus nuotr.

*Lietuviškojo švietimo rūpesčiai***LAIKAS SAKYTI: "KARALIUS – NUOGAS"**

(Atkelta iš 7 p.)

Taigi, Švietimo tarybos pirmininkė R. Kučienė, pasitikėdama komitetu, atidavė jam ir vairą. Komitetą sudarė Lemonto Maironio ir Čikagos lituanistinių mokyklų direktorės Eglė Novak ir Jūratė Dovilienė bei tų mokyklų mokytojos Audronė Elvikienė ir Renata Butauskienė. Jam vadovavo asistuojanti profesorė Jūratė Kuraitė-Harris. Tik atsitiko taip, kad tas komitetas ėmė ir nuvairavo studijų dienų darbo programą taip, kad ji pasidarė tinkama tik toms mokytojoms, kurios dirba kasdieninėse JAV mokyklose. Tiesa, šiais metais mokytojai išvažiavo be "kreditinių" valandų, nes laiką, pasak jų, "atėmė" K. Vaitkutė, kurią švietimo tarybos pirmininkė pakvietė dėstyti kalbos dalykus. Kiek čia tos tiesos, kai tas "kalbos mokymas" vyko tik vieną valandą

per dieną! Dar gerai, kad buvo nors ir tokie užsiėmimai. Pravartu juos tobulinti ir pasiekti tokį lygį, kad mokytojas galėtų rašyti ir skaityti bei pasakoti be klaidų.

Kursų pabaigoje likusios šešios mokytojos siūlė palikti tą patį komitetą, papildant jį J. Kavaliūnu ir V. Pakalniškine (lituaniste iš Lietuvos, turinčią 30 metų darbo stažą mokykloje). Bet komitetas – negaliojantis, nes niekas jo nerinko, net Švietimo taryba netvirtino.

Beje, buvo išdalintos anketos su klausimais mokytojams. Pavyzdžiui, jose buvo toks klausimas: "Ar turi mokytojas ištaisyti visas rašinio klaidas?" Absurdas. Gal mokytojas nežino, kad jis privalo ištaisyti? Jei vaikui neištaisyti klaidų, tai jis ir važiuos su jomis pirmyn... O gal čia – JAV demokratija?

Rinkdama medžiagą "Iš-eivijos lietuvių kultūros istorijai" radau, jog dar visai neseniai įvairioms lietuvių kalbos studijoms buvo skiriama labai didelė reikšmė. Kur visa tai dingo?! Lietuvių bendruomenės pastangomis buvo įkurta lituanistikos katedra Illinois ir Kent State universitetuose. Reiktų ieškoti kelio, kad šios katedros padėtų lituanistinėms mokykloms. (Jokios lituanistikos katedros Kent State universitete nėra red. pastaba)

Manau, kad norinčių tobulintis daug atsirastų, ypač tarp atvykusių iš Lietuvos. Turėtų vyrauti lietuvių kalba. Matyt, kad Švietimo tarybos pirmininkė, ir pati supratusi, jog nueita į lankas, turės pagalvoti, kaip sugrąžinti lituanistiką į Mokytojų studijų savaitę. Gal bendravimas su lituanistikos katedromis duos

apčiuopiamesnį rezultatą mokytojams? Gal nebebus sakoma: *ta mokytoja apsiženijo, iš antrų ženybų turėjo du vaikus, pylė iš bonkių į čierkas, tas pasiūlymai neveikia, mokslo metų galas, kaip jūs pramatote darbo dieną ir t.t.?* Gal naujasis komitetas turės geresnių idėjų lietuvių puoselėti? Juk kalba, kaip ir mūsų gyvenimas, kinta. Ir su šioje Atlanto pusėje gyvenančiais lietuvių vaikais turėtų būti bendraujama gražia, taisyklinga literatūrine kalba.

Mano supratimu, kai mokyklose vis daugėja moksleivių iš Lietuvos, Švietimo taryboje turėtų atsirasti ir pedagogų iš Lietuvos. Turėtų būti skiriamas didesnis dėmesys programų suvienodinimui (turiu galvoje Lietuvos ir JAV) – bent tiek, kiek leidžia vienos dienos savaitėje lai-

kas, atrenkant tai, kas svarbiausia.

Laikas tiesiai šviesiai pasakyti, kad buvusio komiteto pastangos buvo grynai savanaudiškos, kaip ir to pasakos siuvėjo, kuris nuogą karalių įtikinėjo, jog jo pasiūti rūbai – patys puikiausi. Prisimenu: tik gatvės vaikelis šūktelėjo: "Karalius – nuogas!". Juk dabartinėje mokymo programoje neatsirado vietos nė vienam lituanistikos dalykui, minėtam šio rašinio pradžioje.

Gali būti rengiamos ir tokios studijos, kokias rengė šis komitetas. Tai irgi labai geras ir naudingas dalykas, padedantis prieinama forma įgyti reikalingus "kreditus". Tik už tai neturėtų mokėti lituanistinių mokyklų mokinių tėvai, nes, kaip jau minėjau, su lituanistika šios studijos neturi nieko bendro.

IŠ MOKYTOJOS DIENORAŠČIO*Irena Gedris-Giedraitienė*

(Pabaiga. Pradžia - 36 nr.)

Penktadienis, liepos 16 d. Visi APPLE kursų dėstytojai sugrįžo į Vilnių. Mūsų laukia susitikimas prezidentūroje su Lietuvos Prezidentu V. Adamkumi. Jis atskubėjęs pasveikino visus atvykusius ir gražiai įvertino APPLE paramą Lietuvos mokykloms.

Vilniuje tuo metu jau buvo įpusėję kursai pedagogams, kurie įvairiuose Lietuvos universitetuose ruošiasi įgyti mokslų daktaro laipsnį. Šių kursų tema – "Pedagoginių situacijų tyrinėjimai" buvo su dideliu dėmesiu nagrinėjama ir jai buvo iš anksto ruošiasi. Labai įdomu, kad logopedė Alvyra Galkienė, 1991 metų APPLE kursų dalyvė iš Vilniaus, tapo viena iš labiausiai pasižymėjusių mūsų kursančių. Išgirdusi apie vaikų su specialiais poreikiais, fizine ir intelekto negalia integravimą JAV bendroje mokyklose, ji jau 1993 metais atidarė naują mokyklą Vilniuje. Pradžioje tai buvo tik pradinė, o dabar jau tapo "Versmės" vidurinė mokykla. Šiandien tai pavyzdinė mokykla visoje Lietuvoje, kurioje lankosi labai daug mokytojų iš įvairių Lietuvos

vietai bei užsienio. Mokyklos direktorė A. Galkienė atstovauja Lietuvą daugelyje Europoje vykstančių konferencijų, kuriose nagrinėjamas vaikų su specialiais poreikiais švietimas.

Šeštadienis, liepos 17 d. Vilnius. Lietuvos Respublikos Seimo rūmų Konstitucijos salėje įvyko konferencija: "Rizikos vaikai: JAV teorinė ir praktinė patirtis". Konferenciją organizavo APPLE draugija, Švietimo ir mokslo ministerija, Universitetinė ligoninė, "Vaiko raidos centras" ir Vilniaus pedagoginė-psichologinė tarnyba. Įžanginį žodį tarė Dr. Carol Toris iš JAV.

Kad būtų galima susidaryti vaizdą, kaip vyko ši konferencija, nurodysiu paskaitų temas:

"Rizikos grupės vaikų atpažinimas ir vertinimas" – Dr. Antanas Valantinas. Komentavo Dr. Judy Kugelmass ir Dr. Dennis Ritchie iš JAV.

"Prevenčinės programos ir jų efektyvumas įvairiuose lygiuose" – Dr. Laima Bulotaitė, Dr. Aušra Kurienė, Dr. Danutė Gailienė. Komentavo Dr. Mary Parshelunis iš JAV. Dr. Gailienės knyga "Jie ne-

turėjo mirti – savižudybės Lietuvoje" buvo padalinta visiems konferencijos dalyviams.

"Išplėstinės mokyklos funkcijos" – Dr. Dainius Pūras. Komentavo Dr. Phyllis Deringis, Dr. Jūratė Krokytė, Dr. Jeanette Lucinio, Dr. Cherie Stellaccio iš JAV. Dr. Jūratė Krokytė pasiūlė atsakyti sąvokos "asociali šeima", nes jos nuomone, toks apibūdinimas tarsi liudija apie tokių šeimų išjungimą iš visuomenės.

Apie Švietimo ir mokslo ministerijos vykdomas programos kalbėjo viceministrė Gražina Paliokienė. Po to vyko darbas grupėse ir grupių veiklos aptarimas.

Sekančią vasarą bus vėl rengiama platesnio masto konferencija. Visi paskaitininkai savo temose išryškino dabartines Lietuvoje esančias socialines problemas ir pateikė daug vaizdžios statistikos. Panašias problemas šiandien išgyvena visos pasaulio šalys, bet psichologų, sociologų ir specialiosios pedagogikos specialistų sutelkimas šioje konferencijoje yra žingsnis, padedantis veiksmingiau jas spręsti.

Liepos 19 d. Šalčininkai.

Kelionė į Šalčininkus trumpa – tik viena valanda nuo Vilniaus. Lietuvos tūkstantmečio vidurinės mokyklos direktorius Vidmantas Žilys su ponija Gražina Žilienne atvyko su didžiuliu autobusu mūsų iš Vilniaus pasiimti. Buvome daug girdėję apie šią ypatingą mokyklą ir su nekantrumu laukėme, kada ją išvysime. Autobusas sustojo prie viešbučio – pagrindinėje gatvėje, kuri veda tiesiai prie Gudijos (Baltarusijos) pasienio.

Visada ilgai užtrunka lagaminų kraustymas ir kambarių paskirstymas. Užbaigę šį nemalonų darbą, galų gale visi susirinkome viešbučio prieangyje. Direktorius Vidas nuvedė mus link mokyklos. Einant jis mums aiškino apie Šalčininkų miestą: jame yra 6,325 gyventojų, o visame rajone – 39,682. Lietuviai sudaro 9.7%, rusai – 5.8%, lenkai – 79.6%, gudai – 3.8%, kitos tautybės – 1.4%.

Praėjus gana seną, labai apleistą niūrų sovietinį daugiaaukštį mikrorajoną, plačioje pievoje išvydome didžiulį, naujumu šviečiantį moderniško stiliaus pastatą. Su šypsena ir dideliu pasitenkinimu direktorius Vidas ranka rodo: "Štai mūsų Lietuvos tūkstantmečio vidurinė mokykla". Tai yra visų mokyklų žvaigždė, pasižyminti įrengimais ir patogumu. Nežinau, ar kur nors kitur dar yra mokykla, kuri jai prilygtų. Koridoriai erdvūs, vietomis lubos siekia per tris aukštus.

Šią mokyklą lanko 823 mokiniai. Mokinių skaičius

šiais metais padidėjo. Bet dar labai trūksta mokytojų. Direktorius sakė, kad sunku prisivilioti gerų mokytojų iš Vilniaus į Šalčininkus. Nors darbo sąlygos – puikios, tačiau nėra butų. Dabar vyksta namų statyba ir tikimasi, kad butų problema bus išspręsta.

Anksčiau Šalčininkai neturėjo lietuviškos mokyklos. Per visą sovietinį laikotarpį rajone buvo tik viena lietuviška – Poškonų pagrindinė mokykla. Po 1991 metų didžiuosiuose centruose įkurtos penkios lietuviškos vidurinės mokyklos.

Lietuvos Tūkstantmečio vidurinėje mokykloje mokosi įvairių tautybių vaikai. Didžiąją mokinių dalį sudaro lenkai. Lietuvių vaikų yra tik apie dešimt procentų. Mokykla turi dvi fizikos laboratorijas, tačiau jų lentynos dar tuščios. Yra dvi didelės ir erdvios klasės meno pamokoms, kurios naudojamos ir užsiėmimams po pamokų. Vasarą mokyklos durys atdaros ir jaunimas naudojosi puikiai įrengta, su minkštomis grindimis sporto sale. Stovi keletas stalo teniso stalų.

Didžiausias dėmesys šių APPLE kursų metu buvo skirtas lietuvių kalbos dėstyti kitataučiams, todėl ir daugiausiai dėstytojų buvo šios srities specialistai. Jų patirtis bus labai naudinga šioje aplinkoje. Literatūros dėsty-mo meno pamokos labai patiko lituanistams. Mokykla turi puikią kompiuterių laboratoriją, tad su jaunatvišku entuziazmu mokytojai eksperimentavo, kaip jungti fiziką ir

(Nukelta į 9 p.)



Lietuvos tūkstantmečio vidurinė mokykla Šalčininkuose.

Autorės nuotrauka.

AR BLOGAI?



Vladas Vijeikis

matosi pragiedruliai?

Per daug ministerių, patarėjų, padėjėjų, sekretorių. Dar daugiau biurokratų. Tų tai tikrai per daug. Privatizacija tebevyksta tarp giminių, draugų ir pažįstamų. Visi skuba praturtėti. Kas tik sugeba prieiti prie valstybės išdo, nesidrovi imtis saujomis. Kas tik sugeba, važiuoja į užsienį kažkokiais sugalvotais tikslais. *Vargšė mūsų Lietuva.*

Per daug ansamblių, bebalsių dainininkų. Per daug pastangų susilyginti ir pavyti Vakarus. Didžiausias noras nustebinti pasaulį. Štai vienas pramušgalvis skrido po Vilniaus tiltais. Mat dar niekas pasaulyje to nedarė. Vienoje Lietuvos pusėje demonstruojamos prašmatnios brangios mados. Kitoje pusėje moterys rankomis kasa bulves ir abejoja, ar užteks prasimaitinti žiemai, nes buvo didelė sausra. *Vargšė mūsų Lietuva.*

Krepšiniui, sportui ir įvairiems pasismaginimams išleidžiamos milžiniškos sumos pinigų, o ūkininkams dar nuo pernai neišmokami jų uždarbiai. Mokytojai ilgus mėnesius laukia algų. Pensininkams nereikia skelbti bado streikų, nes jie ir taip badmiriauja. *Vargšė mūsų Lietuva.*

Teismo nuteistas signataras nesigėdi traukti Lietuvą į teismą. Tokia pati istorija ir su taip vadinama kultūros atašė, nelegaliai įlindusia į šį visai bereikalingą postą. Lietuvos televizijoje teko ją matyti kaip akiplėšiską merginą. Kokią ji kultūrą būtų skleidusi Amerikoje? Ir ji grąšina teismu. *Vargšė mūsų Lietuva.*

Per daug laikraščių, kurie besigaudydami skaitytojų, tenkina jų žemiausius jausmus ir krypta į pornografiją. Per daug menotyrininkų, politologų ir kitokių komentatorių, kuriuos jie tik patys supranta. Per daug svetimžodžiais perkimštų straipsnių, kuriuos skaitant reikia žodyno. *Vargšė mūsų Lietuva.*

Rusai, kumščius iškėlę grąšina ir elgiasi taip, lyg jie būtų okupantai. Lenkai Vilniuje reikalauja didesnių teisių negu lietuviai ir slapta svajoja apie antrą Želigovskį. Baltarusiai ir patys nežino, ko jie nori ir žvalgosi į Vilnių. Broliai latviai labai nori nors nedidelį plotelį Lietuvos žemės ir jūros. Per sienas kontrabanda tokio masto, kad viršija legalų importą. *Vargšė mūsų Lietuva.*

Atsiranda tokių, kurie Anglijoje ir kitur ieško politinio prieglobsčio lyg Lietuvoje jie būtų persekiojami. Žydai nesiliauja šmeižę ir nieki-

nę Lietuvą, ieškodami tariamų nusikaltėlių ir elgiasi, lyg būtų aukštesni už Lietuvos valdytojus. Pirštų krumpčiai nudilo, besibeldžiant į NATO ir Europos Sąjungos duris, o

atsakymo nėra. Dar vaidenasi Sovietijos baubas.

Ar tikrai taip blogai? Jeigu nelegalūs bėgliai net iš Azijos braunasi į Lietuvą, ieškodami geresnio gyveni-

mo, tai dar ir ne dramatiškai blogai. Gal reikia turėti kantrybės ir palaukti geresnių laikų. Tiek laukėme, turėkime kantrybės.

IŠ MOKYTOJOS DIENORAŠČIO

(Atkelta iš 8 p.)

vienas įdomesnis ir visą vaikų dėmesį užvaldantis užsiėmimas reikalauja, kad klaseje būtų daug vaikams tinkamų knygelių, individualių priemonių, popieriaus ir spalvų. Retai kas jų turi. Labai reikia periodinių žurnalų, kad mokytojai turėtų galimybės patys pasitobulinti ir rasti naujų idėjų.

Mokyklos direktorius

Vidmantas Žilys – jaunas, labai energingas ir visų mėgiamas vadovas. Į šią mokyklą jis persikėlė iš Poškonų pagrindinės mokyklos. Puikus organizatorius. Ši mokykla – jau trečioji, kurią jis yra atidavęs. Išsamesnes žinias apie APPLE kursų šalininkuose galite rasti direktoriaus paruoštame "home page":

<http://www.andelfire.com/ia/apple/>

"TĖVYNĖS GARSŲ" JUBILIEJUS

*Milda Lenkauskienė
(Iš pasisakymo
iškilmingame minėjime)*

Dėkoju už man suteiktą progą prabilti į Jus. Sveikinu visus susirinkusius į "Tėvynės garsų" didžią šventę. Sveikinu "Tėvynės garsų" redaktore p. Aldoną Stempužienę, jos bendradarbius, radijo programos klausytojus ir svečius Pasaulio Lietuvių bendruomenės valdybos vardu.

Prieš mėnesį grįžau iš Europos, kur Vokietijoje, Varsio 16-osios gimnazijoje Pasaulio Lietuvių bendruomenės vadovybė kartu su Lietuvos Respublikos Prezidentu Valdu Adamkumi paminėjo Lietuvių chartos pasiskelbimo ir Pasaulio Lietuvių bendruomenės įsikūrimo penkiasdešimtmetį. Prezidentas V. Adamkus priminė Pasaulio lietuvių bendruomenei, t. y. mums visiems, kad prieš 50 metų iš didelės neteisybės ir skriaudos atsiradusi Lietuvių charta – istorinis dokumentas – liudija apie užsienio lietuvių pastangas laikytis Lietuvoje išugdytų tradicijų ir skatina puoselėti patriotizmą bei laisvės idealus. Lietuviai už Lietuvos ribų didelėmis pastangomis išsaugojo gyvą lietuvių tautinių ir pilietinių idealų padėję prisikelti Laisvai Lietuvai.

Auksinį jubiliejų štai šiandieną švenčia "Tėvynės garsai"! Nueitas ilgas, prasmingas kelias... Kiek minties ir darbo, kiek talentų per penkiasdešimt metų sukaupė radijo programos steigėjai, vedėjai ir darbuotojai, kad gyvu lietuvišku žodžiu ir daina būtų skelbiama LIETUVA. Lietuviškas pasaulis būtų neapartiamai skurdesnis be kanklių muzikos garsais prasidedančios savaitės programos, pilnos muzikos, pasaulinių ir



vietinių žinių, lietuvių gyvenimo kronikos, "keliaujančio mikrofono" pasikalbėjimų, įvairių tautinių švenčių bei sukačių minėjimų, be "Gyvenimo varpų" religinės valandėlės, be lietuvių kalbos kertelės, be Lietuvos vyčiams skirtos dalies...

Italas inžinierius G. Marconi pirmą radijo signalą, per Anglijos kanalą 1899 m. kovo 27 d. Taigi prieš šimtmetį išrado radiją... "Tėvynės garsų" pirmą radijo programą iš WRSR stoties lietuviai išgirdo 1949 m. rugsėjo 9 d. – prieš 50 metų. Čiurlioniečiai dainavo: "Kur giria žaliuoja, ten mano namai". Gimtasis žodis ir daina gaivino Nemuno šalies prisiminimus ir stiprino mūsų jėgas tolimoje kelionėje į Laisvą Lietuvą.

Nuo to laiko sutelktas gausus bendradarbių, rėmėjų ir klausytojų skaičius, sukaupė neįkainojamos vertės archyvas. "Tėvynės garsai" metų metais siekė klausytojus informuoti, skatinti lietuviškam darbui ir džiuginti... "Tėvynės garsai" įsigijo klausytojų pasitikėjimą, palankumą ir teigiamą įvertinimą. Istorija minės radijo programą, kuri dėka sumanių redaktorių ir vedėjų nuolatos tobulėjo, plėtė mūsų visų akiratį, skatindama naujas idėjas, įtraukdama įdomias "pamokas" ir pramogas.

Tai, žinoma, didele dalim nuopelnas 1955 metais radijo darbą perėmusio ilgamečio "Tėvynės garsų" programos redaktoriaus ir vedėjo Juozo Stempužio. [...] Už jo didelį darbą ir gilią prasmę įnašą į mūsų išeivijos lietuvių kultūros lobyną 1988 m. J. Stempužiui buvo paskirta Lietuvių bendruomenės Kultūros tarybos radijo premija. [...]

Juozo Stempužio paskaita aš pati tapau "Tėvynės garsų" bendradarbe. Redaguavau ir pranešinėjau "Moters pasaulio" valandėlę, kurios metu dalinausi su klausytojais skaitytomis knygomis, žiniomis iš apkeliauto lietuviško pasaulio, supažindindama juos su matytais paradais. Mielai dalinausi išgyventų švenčių, sukačių ir minėjimų įspūdziais, išryškindavau iškilias lietuves moteris ir žvelgdavau į Lietuvos gilią, garbingą praeitį... [...]

Savo laiku Juozas rėmė Aldonos Butkutės-Stempužienės darbą. Su Juozo parama buvo išleistos keturios A. Stempužienės (kompozitoriaus Dariaus Lapinsko) lietuviškos muzikos plokštelės ir organizuoti koncertai. Jau septyneri metai, kai staiga apleistą "Tėvynės garsų" radijo darbą sėkmingai tęsia Aldona Stempužienė. Gabiai perduodama pasaulines bei

(Nukelta į 12 p.)

Vos peržengę Vokietijos sieną, bebėgdami nuo bolševikinio maro, tuojau ėmėme galvoti apie mūsų tėvynės laisvę. Ten buvo paskelbta ir Lietuvių charta, labai daug prisidėjusi prie lietuvių suvienijimo. Atsidūrę Amerikoje, išplėtėme nemenką veiklą Lietuvos laisvės kryptimi. Gyvenome viltimi, kad Lietuva išsivaduos. Bet metams negailestingai slenkant, slapta ėmėme prarasti viltį sulaukti laisvės, o daugelis ir nesulaukė. Grupė jaunuolių (ačiū Praamžiui, negausi) važiojo į Lietuvą, sėdo su bolševikais prie apskrito stalo ir ėmė svarstyti Lietuvos reikalus, tuo padėdami okupantams. Tik jiems nevalia buvo ištarti žodžio okupacija. O apie supuvusią Lietuvos buržuaziją galėjo kalbėti pilna burna. Kažkurie panoro net pirkti traktorių, kad tikrai pagelbėtų. Kažin kur tie surinkti pinigai, nes apie traktorių neteko girdėti.

Ir štai staiga nušvito šviesi žvaigždė. Lietuva paskelbta nepriklausoma. Koks džiaugsmas. Amerikos televizijoje veik kasdien švytruoja Lietuvos trispalvė. Visi klausinėja. Kas ta Lietuva, kas tie drąsūs lietuviai, išdrįsę stoti prieš taip galingą Sovietiją.

Renkamas savas prezidentas. Ir čia nusivylimas. Į prezidento vietą išvinguriuoja Lietuvos komunistų partijos generalinis sekretorius. Komunistai ir prisiplakėliai persivelka marškinius ir pakelia galvas. Staiga ima kalbėti apie laisvę ir demokratiją. Kaip tas įvyko? *Vargšė mūsų Lietuva.*

Iš viso pasaulio sulekia biznierių, spekuliantų bei įvairių vertelgų ir siekia atsilaužti dalį Lietuvos. Ar beliks lietuviams? *Vargšė mūsų Lietuva.*

Prisiveisia daugybė bankų. Išvilioja iš greito pelno beieškančių santaupas ir dingsta be žinios. O kartu ir sukta bankininkai nusinešę savo kišenėse visus pinigus. Prisiveisia įvairių neaiškių biznių, kurių tikslas – greitas praturtėjimas. *Vargšė mūsų Lietuva.*

Jau greit dešimtmetis. Ar

LIETUVIŲ DIENOS

Aurelija M. Balašaitienė

JAV LB Cleveland, OH apylinkės valdyba tęsia jau daugelį dešimtmečių išgyvenusių Lietuvių Dienų tradiciją ir tikisi sulauksianti gausaus apylinkių lietuvių dalyvavimo bei paramos. Kadangi tokioms progoms ieškoma tinkamų temų, tai buvo nutarta Lietuvių Dienų programą skirti dr. Vinco Kudirkos mirties 100 metų sukakties minėjimui ir Tautos Himno autoriaus pagerbimui.

Spalio 9 d., 6 val. 30 min. vakaro Dievo Motinos parapijos salėje bus originali ir turininga minėjimo programa, kurioje dalyvaus iš Vilniaus atvykusi docentė dr. Irena Slavinskaitė, populiari teatro ir kino aktorė Viktorija Kochanskytė, Kudirkos poezijos ištraukas skaitys žinoma "Lėlės" teatro aktorė Onutė Pučkoriūtė, o muzikinę programos dalį atliks pianistas Antanas Smetona, pirmojo ir paskutinio Nepriklausomos Lietuvos (1918-1940) prezidento Antano Smetonos vaikas, neseniai savo senelio atminimą pagerbęs turingu apsilankymu Lietuvoje.

Docentė Irena Slavinskaitė, 1976 metais apgynusi literatūros teorijos disertaciją, Vytauto Didžiojo universitete dėsto lietuvių literatūros istorijos ir teorijos kursus, yra vertingų literatūros istorijos knygų autorė. Tarp jos darbų – monografija "Maironis" "Jono Strielkūno kūryba". "V. Kudirka – poezija, proza, publicistika". Mokslininkė taip pat plačiai rašo periodinėje spaudoje literatūros temomis. Ji bus pagrindinė minėjimo kalbėtoja.

Virginija Kochanskytė, 1977 metais Lietuvos muzikos akademijoje įgijusi akto-

rės profesiją, pradėjo dirbti Šiaulių teatre, vėliau persikėlė į Kauno valstybinį akademinį teatrą, sukūrė pagrindinius vaidmenis A. Čechovo ir kitų iškilių dramaturgų pjesėse. Ji su Kauno akademiniu teatru gastroliaavo Latvijoje, Gruzijoje, Armėnijoje, Maskvoje, vaidino Lietuvos kino studijos filmuose ir televizijos spektakliuose. Ji režisavo kelis poezijos ir muzikos spektaklius ir Lietuvoje yra laikoma viena geriausių poezijos skaitovių.

Pianistas Antanas Smetona (apie jį plačiau – sekančioje "Dirvos" laidoje-red. past.) skambins F. Shubert, L. van Beethoven ir F. Chopin kūri-

nus.

Minėjimo programai pasibaigus, parapijos kavinėje bus vaišės.

Sekmadienį 10 val. Dievo Motinos parapijos bažnyčioje klebonas kun. Gediminas Kijauskas aukos iškilmingas Mišias. Jose giedos "Exultate" choras. Po Mišių, 11:30 val. lankytojai turės malonią progą pasigėrėti menininkės Valdos Fitzpatrick tapybos paroda. Tai simboliška ir meniška Lietuvių Dienų užbaiga su malda, giesme, menu ir pakilia patriotiška nuotaika, gaivinant lietuvių patriotinius jausmus ir jiems suteikiant daug dvasinio peno.



Aktorė Virginija Kochanskytė. Gintaro Česonio nuotr.



Vilniaus "Lėlės" teatro aktorė Onutė Pučkoriūtė.

Audriaus Zavadskio nuotr.

Mielai Draugei,

A.†A.

JULIJAI KLIMAITIENEI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame velionės vyrą FELIKSĄ – VYTAUTĄ ir kartu liūdime visi.

Joanna Stepas (Steponavičienė)

Emilija Daniūnienė

Kęstutis ir Gidonė Steponavičiai

Cleveland, Ohio

PADĖKA

1999 m. rugpjūčio 23 d. po sunkios ligos mirė mano mylima žmona

A.†A.

JULIJA KLIMAITIENĖ

Didelio skausmo ir liūdesio valandą pajutau tiek daug nuoširdumo, užuojautos ir pagalbos. Netektį išgyventi padėjo draugų ir pažįstamų maldos, pareikštos užuojautos, šv. Mišių aukos ir gėlės. Už visa tai tariau nuoširdų ačiū Jums visiems.

Nuoširdus ačiū kun. Gediminui Kijauskui, kuris negailėdamas laiko išbuvo ligoninėje iki paskutinio a.a. Julijos atodūsiu. Dėkoju už atsisveikinimo maldas prie karsto, už aukotas šv. Mišias bažnyčioje bei laidotuvių apieigas kapinėse.

Dėkoju giminėms iš Kanados: seseriai Anei, dukterėčiai Liudai, jos vyrui Karlui bei jų vaikams. Ačiū giminėms iš Lietuvos už pareikštas užuojautos, šv. Mišias, gėles. Ypatinę padėką reiškiu mūsų draugams Z. ir S. Obeleniams, A. ir S. Strimaičiams ir kitiems, kurie nuoširdžiai lankė a.a. Juliją ligos metu, padėjo ir guodė. Ačiū V. ir R. Matams, kurie sunkią valandą buvo greta, padėjo savo patarimais ir darbais. Nuoširdus ačiū A. Mockui ir J. Dundurui už nuotraukas. Širdinga padėka solistei V. Muliolienei ir muzikei R. Kliorienei už giesmes bažnyčioje. Nuoširdi padėka karsto nešėjams. Ačiū draugams iš Floridos ir Čikagos už pareikštas užuojautos ir gėles.

Dėkui Laidotuvių namų direktoriui p. Jakubus už malonų patarnavimą.

Su nuoširdžia pagarba visiems

Feliksas-Vytautas Klimaitis



Pianistas Antanas Smetona skambina Vilniuje, Menininkų rūmuose. Algimanto Žižiūno nuotr.



MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

• SPALIO 9-10 d. – Lietuvių dienos, skirtos 100-osioms V. Kudirkos mirties metinėms. Rengia LB apylinkės taryba.

• SPALIO 15 d. – Kauno mišraus choro "Kamertonas" koncertas Dievo Motinos parapijos salėje. Pradžią – 7 v. v. Rengia Cleveland, OH lietuvių sambūris "Gija".

• SPALIO 30-31 d.d. – Ateitininkų metinė šventė.

• LAPKRIČIO 6 d., 6:30 v.v. – Baltijiečių bendravimo vakaras Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo Baltijiečių komitetas.

• LAPKRIČIO 14 d., nuo 11:30 v.r. iki 3:30 v.p.p. – Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

• LAPKRIČIO 20 d. 7 v.v. – Lietuvių namuose ramovėnai rengia Lietuvos kariuomenės šventės minėjimą.

• GRUODŽIO 18-19 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d., 9:30 v.v. – bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

• GRUODŽIO 31 d. – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose.

2000 metai

BIRŽELIO 10 d., šeštadienį – trijų chorų: *Chicago* – "Dainavos", *Cleveland* "Exultate" ir *Toronto* "Volungės" koncertas CIM (Cleveland Institute of Music) salėje.

PENSININKŲ ŽINIOS

Pensininkų pietūs įvyks spalio 7 d. 2:00 v. p.p. Lietuvių namų viršutinėje salėje. Suėjimo metu daktaras Linas Vaitkus kalbės apie pensininkams svarbius ir rūpimus sveikatos klausimus. Nepraleiskime progos išklausyti jo patarimus!

Savo gimtadienius spalį mini: Natalija Bielinienė, Algimantas Čepulis MD, Vytenis Čiurlionis, Aniceta Giedraitienė, Juozas Jasinevičius, Bronė Mainelienė, Erika Steponavičienė, Regina Švarcienė.

Jonas Kazlauskas

BALF'o skyriaus metinis vajas

Kiekvienais metais BALF'as spalio mėnesį skelbia piniginių aukų rinkimo vają. Šio vajaus tikslas – išlaikyti BALF'o veiklą. O toji veikla, kaip žinote, yra šalpa Lietuvai. Lietuvoje BALF'as tikrai atlieka labai svarbų darbą: padeda buvusiems tremtiniais, partizanams, pensininkams, našlaičiams. Paskutiniu laiku dėmesys nukreiptas į Lietuvos pietrytinės dalies mokyklas. Kaip rodo mūsų gaunami laiškai ir žinios, skelbiamos spaudoje, ten viešpatauja bedarbystė ir

skurdas. Ten gyvenančioms šeimoms tinka viskas, ką BALF'as siunčia. Jos dėkoja už tai ir prašo Jų nepamiršti.

Aišku, kad BALF'as atlieka labdaros ir artimo meilės darbą. Šis vajas visuomet buvo sėkmingas, nes Klyvlendo lietuviai dosniai rėmė BALF'o pastangas, šelpiant vargstančius tėvynėje. Nebaėjome, kad ir šiemet paremsite savo aukomis šią kilnią veiklą.

Vajaus metu surinktos lėšos naudojamos siuntinių persiuntimo išlaidoms pa-

dengti. Mūsų skyrius sugeba surinkti šiai šalpai reikalingus daiktus nemokamai. Sandėliai vis papildomi mūsų geradarių žmonių suaukotosiais daiktais.

Vajaus pajamos yra taupiai naudojamos. BALF'o siuntinius ruošia savanoriai – kilnios dvasios žmonės. Ačiū jiems už pasiaukojimą ir pagalbą vargšams. Ypač verta paminėti jų vadovę O. Šilėnienę, Nataliją Bielinienę, Mariją Puškorienę ir Jurgį Šembergą.

Vincas Apanius

Šv. Jurgio parapijoje

• Šv. Jurgio parapijoje atšvęsta Šiluvos Dievo Motinos šventė. Klebonas kun. J. Bacevičius pagerbė Palaimintą Motiną nuostabių pamokslu, kuriame buvo deramai priminti Lietuvos istorijos faktai.

• Labai retas dalykas, kad jaunuolis pastoviai skirtų savo laiką Bažnyčiai. Šv. Jurgio parapija laiminga, turėdama jaunų savanorių, kurie pastoviai talkininkauja parapijai. Toks yra ir šiemet rugsėjo mėnesį paskelbtas savanoris. Nuo mažens savo gyvenimo dalį jaunuolis visados skyrė Jurginei. Jau daugiau kaip 12 metų jis sekmadieniais tarnauja prie altoriaus 9 ir 10:30 val. ryto Mišioms. O kitomis savaitės dienomis dažnai padeda tvarkyti šventorių, kai

kiti neturi tam laiko. Jis tebegyvena ir dirba Jurginės apylinkėje. Malonu pranešti, kad rugsėjo mėnesį savanoriu paskelbtas Eriks Thomas.

• Jurginės Katalikų karo veteranų postas spalio mėnesį praves loteriją. Bilietus galima įsigyti klebonijoje. Juos taip pat parduoda šio posto nariai.

• Šeštadienį, spalio 9 d., Šv. Jurgio parapijoje per 5:30 val. p.p. Mišias bus teikiamas Ligonų patepimo Sakramentas. Jis skiriamas tiems, kurie yra chroniški ligoniai, žada artimiausiu laiku vykti į ligoninę, yra susilpnėję dėl rimtų fizinių ar kitokių negalavimų. Šios Mišios bus aukojamos koplyčioje.

• Šv. Vincento Pauliečio

dr-jos Antklodžių sekmadienio rinkliava bus spalio 9-10 d. savaitgalį. Per to savaitgalio Mišias bus priimamos antklodės ir piniginės aukos joms pirkti. Kasmet Šv. Jurgio Šalpos centras dalina antklodes apylinkės vargšams.

• Spalio 23-24 d. savaitgalį Jurginėje įvyks Parapijos tarybos rinkimai. Penki nariai bus renkami dviejų metų terminui, kuris prasidės 2000 m. sausio 1 d. Šiemet gruodžio 31 d. baigia savo kadenciją šie Parapijos tarybos nariai: P. Bacevičius, S. Juodvalkis, S. Kristoff, A. Matulionis ir W. Salaikas. Klebonas kun. J. Bacevičius pasiūlymus dėl naujų kandidatų iki spalio 17 d. Ger. J.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports * visas * prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTIC EXPRESS CORP. atstovas Cleveland, OH
LITMA IMPORT-EXPORT, Inc.

klientų patogumui perkelia raštinę į
LIETUVIŲ NAMUS

877 E. 185 Str., Cleveland, OH 44119

Siuntiniai į Lietuvą priimami antr.-penkt. 10 - 6 val.

Galite įsigyti telefono kortelių 12c. skamb. į Lietuvą.

Platesnė informacija tel. 216-481-0011

LITMA IMPORT-EXPORT, Inc.

ROOFERS
HIRING NOW

Looking for reliable
roofing laborers.

Immediate openings for
dependable hardworking
workers. Experience
helpful, but not required.

Apply or call:

19751 St. Clair Clev.

tel.: (216) 692-3346

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119

36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė alkštė automobiliams pastatyti.

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)

CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

KELIŲNĖS Į LIETUVĄ – 1999

Visi skrydžiai – geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.

Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".



Rita Staškutė-Zvirblienė

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser - įkainuotoja
Profesionalus pataravimas perkant, parduodant ir įkainuojant namus

V. R. MATAS

Visi teisiniai pataravimai

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119

(216) 486-2530

2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124

(440) 473-2530

(Atkelta iš 9 p.)

Nepabaigiami vaidai susmukdė Britanijos lietuvius

(Atkelta iš 6 p.)

žadama dalį jo panaudoti bū-
tiniams nemažiams vasarvie-
tės, kuri niekada nėra davusi
pelno, patvarkymams.

Ar pro storas banko sienas kvepia tie lietuviams pri-
klausančieji pinigai, ar ne, bet
1997 metais opozicija ryžosi
viską perimti. Ji sudarė 7 as-
menų sąrašą (tiek būna val-
dybos narių), pasivadino Ko-
manda ir pradėjo skelbti savo
reikalavimus. Jie reikalavo,
kad DBLS-LNB valdyba pa-
sitrauktų ir perduotų jiems
savo pareigas. Su tokiu origi-
naliu reikalavimu jie atėjo ir į
suvažiavimą. Jie net nesakė,
kad siūlo save kandidatais į
valdybą. Jūs pasitraukit, mes
perimsim, ir viskas. Suvažia-
vime paaiškėjo, kad taip ne-
gali būti, kad tokia grupė ne-
gali net kandidatuoti. Tada ta
opozicija demonstratyviai iš-
žygiavo iš salės. Kitais me-
tais pora tos komandos narių
kandidatavo, negavo pakan-
kamai balsų, bet buvo įsileisti
į valdybą kaip kandidatai.

Sėkmingai įvykdytas perversmas

Tačiau 1999 m. balan-
džio 24-25 dienomis posė-
džiavęs DBLS-LNB suvažia-
vimas smarkiai pakeitė padė-
tį. Tą buvusią komandą rė-
musi opozicija atėjo gerai pa-
sirengusi, jau suorganizavusi
sau palankius skyrių atstovus
ir užsitikrino, kad jie ati-
duos balsus už pasiūlytus
"komandinius" kandidatus.
Gal tą perversmą pasiryžę
paremti skyriai padidino net
narių skaičių, prirašę ir tokių,
kurie pagal krašto įstatymus
ir organizacijos įstatus netu-
rėtų būti atstovaujami.

Suvažiavime ilgai gaišta
ir triukšmauta, norint prikal-
bėti, kad buvusios DBLS-
LNB valdybos nariai visi ge-
ruoju pasitrauktų pagal kaž-
kokį nutarimą, kuris, pasiro-
do, gana neaiškus. Ne visi su-
tiko. Tada suvažiavime pir-
mininkavusi opozicijos vei-
kėja, skautų rajono vadė ir

"Lynes" redaktorė Vida Gas-
perienė pasiūlė balsuoti, kad
tie neklusnieji būtų pašalinti.
Pasirodo, kad dauguma at-
stovų buvo pasižadėjusi remti
opoziciją, tai balsavimas vy-
ko be jokių kliūčių – taip,
kaip perversmo organizato-
riai norėjo. Labai įdomiai
tarp susirinkusiųjų buvo spe-
cialiai išsimėtę perversmi-
ninkų šalininkai. Kadangi
pirmininkaujanti "tematė" tik
savo šalininkų keliamas ran-
kas, tai, žiūrėk, gavęs teisę
kalbėti prabyla vienas prie-
kyje, kitas užpakalyje, viena-
me ar kitame kampe. Kalba
tik jie ir jie. O jeigu netyčia
gauna balsą ne jų žmogus, tai
jo kalbėjimas nuslopinamas
ūžesiu ir tarpusavio pasikal-
bėjimais.

Įdomų vaidmenį atliko
Jaras Alkis, kuris yra 25 me-
tus pirmininkavęs DBLS.
Nors kaip pirmininkas turėjo
būti atsakingas už Namų pra-
radimą ir už "Europos lietu-
vių" leidimą šitokiomis į ban-
krotą vedančiomis sumomis
operuojant, bet jis vis tvirti-
no, kad kiti kalti. Spaudoje ir
suėjimuose jis kovėsi su opo-
zicijos karingaisiais iki 1998
m. pabaigos, o tada pradėjo
skųstis, kad valdyba yra susi-
skaldžiusi ir negalima dirbti.
Dėl tokio viešai paskelbto že-
minančio skundo valdyba at-
ėmė iš jo pirmininkystę. Tai
jis tuoj susidėjo su karingu
opozicijos nariu ir pradėjo
spaudoje barnius su valdybos
nariais. Suvažiavime dau-
giausia balsų atiduota už jį,
aišku, kaip vaidais su valdy-
ba padėjusį pasiekti laimėji-
mą. Dabar jis pirmininkas ir
tos opozicinės valdybos. Vi-
sus tuos dešimtmečius jis su-
gebėjo susirasti rėmėjų, kurie
padėdavo jam išsilaikyti pir-
mininko kėdėje. Tai įdomus
žmogus vien dėl tokio suge-
bėjimo išsilaikyti visais atve-
jais.

Dabar išrinktoje valdybo-
je yra pora ir tokių, kuriems
jau yra tekę būti valdyboje ir
anksčiau. Tokia yra ir V.

Lietuvos Respublikos ir lietu-
viško gyvenimo žinias, Lie-
tuvos Respublikos bei užsie-
nio lietuvių kultūros apraiškų
apžvalgas, ji dalinasi lietuviš-
ko žodžio, dainos ir muzikos
turtais su klausytojais.

Sėkmė turi savo kainą.
Tame kainoraštyje išvardinta:
drąsa, užsispyrimas, draus-
mė, rizika, ištvermė ir nuo-
seklumas... Aldoną Stempu-
žienę lydi sėkmė todėl, kad ji
dirba kilniam tikslui, gerai
pasiruošusi, pašvęsdama ra-
dijo programai savo laisvalai-
kį ne atsitiktinai, kai užaina
ūpas, o nuosekliai, kas savai-
tę... Dieve, duok jai ištver-
mės! [...]

Sveikinu visus ir džiau-

Gasperienė, pasitraukusi iš
tos valdybos, kuri praganė
Lietuvių namus. Į pagalbini-
us organus suėjo ir kiti, ku-
rie buvo pasitraukę iš valdy-
bos, bijodami atsakomybės
už prarastus Lietuvių namus.

Taigi nauja vadovybė. Ar
turi ji naujų idėjų, kad taip
troško perimti? Jau senokai iš
tų opozicininkų išgirstame,
kad bus parduotas tas nese-
niai nupirktas viešbutėlis.
Buvo kalbama, kad Lietuvių
centras turi būti ne Londone,
o toje vasarvietėje už 75 km
nuo Londono. Sunkiai su-
prantama tokia mintis, nors ji
ir turi šalininkų. "Europos
lietuvių" redaguoti perėmė H.
Gasperas.

Tasai perversmas sujudi-
no aktyvesnius lietuvius, ku-
rie ligi šiol rėmė buvusią "po-
ziciją", o dabar bus "opozici-
joje". Noras nepasiduoti buvo
matomas po suvažiavimo.
Tai net iš trijų šaltinių teko
girdėti, kad bus leidžiami
nauji laikraščiai. Kadangi



Iškilmingame "Tėvynės garsų" 50-mečio minėjime dainuoja
solistė Aldona Stempužienė. Akomponuoja Nancy Brittain.
V. Stankaus nuotr.

giuosi, kad "Tėvynės garsai",
prabilę 1949-aisiais, dar vis
klesti!

"DIRVAI" AUKOJO:

E.Gureckas, Water., CT 50
E.Dovydaitis, Los Ang., CA 20
L.Baum, Grand Island, NE 15
J.Beniūnas, Hartford, CT 15
V.Vytautas, Detroit, MI 15
N. von Kiparski, Mont., OH 15
A.Skopas, Hobbs, NM 15
J.Laucevičius, Woodh., NY 10
O.Skardis, Euclid, OH 10
A.Kazėnienė, Plant C., FL 10
V.Fledzinskas, Camarillo, CA 5
F.Jakaitis, Miami B., FL 5
H.Janužys, Morg. Hill, CA ... 5
M.Kuhlmann, St.Pete, FL 5
L.Matulevičius, Canada 5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

Labai prašome pranešti,
jei aukotojų sąrašuose pra-
leista jūsų pavardė arba pa-
stebėjote kitų netikslumų.

* * *

Prasidėjo Spaudos plati-
nimo vėjus. Naujiems skaity-
tojams teikiamos didelės
nuolaidos. Paraginkite savo
pažįstamus tapti "Dirvos"
skaitytojais. Užsakykite "Dir-
vą" savo vaikams ir vaikai-
čiams bei giminėms, gyve-
nantiems Lietuvoje.

Administracija

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

1984 - 1999

15

YEARS OF EXCELLENCE

**SAVI
PAS SAVUS!**

XXXXXXXXXXXX

**KVIEČIAME
VISUS
I
TAUPA!**

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service



481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac